

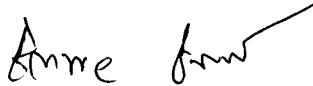
พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง
อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

นัฐภัตสร ทองไทย

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

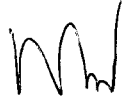
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ นางนัฐภัตสร ทองไทย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

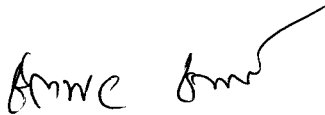
.....
(อาจารย์จิตพล ชัยมะดัน)

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานงานนิพนธ์

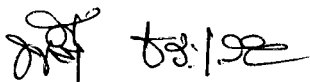
..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

..... กรรมการ
(อาจารย์จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์จิตพล ชัยมะดัน)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัญญ์ ธารเสนา)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว” สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการช่วยเหลืออนุเคราะห์ และให้คำปรึกษาเป็นอย่างดีจาก ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก อาจารย์ชิตพล ชัยมะดัน อาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดทำงานนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขปัญหาในทุก ๆ ด้านของการทำงานนิพนธ์ ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี ผู้ศึกษาได้ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา และคณาจารย์อื่น ๆ ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชา จนผู้ศึกษามีความรู้นำมาใช้ในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณประชาชนทุกคนที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ต่อไป

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และทุกคนในครอบครัว ที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่สำคัญตลอดมา และเพื่อนนิสิตร่วมหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป รุ่นที่ 11 ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือตลอดมาจนกระทั่งวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

นัฐภัตสร ทองไทย

56930076: สาขาวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: พฤติกรรม/ การจัดการขยะมูลฝอย/ เทศบาลตำบลวังทอง

นัฐภัตสร ทองไทย: พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว (PUBLIC BEHAVIOR IN HOUSEHOLD WASTE DISPOSAL IN WANGTHONG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, AMPHOE WANG SOM BUN, SA KAEW PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ชิตพล ชัยมะดัน, ศศ.ม. 92 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การศึกษา เรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ประการที่สองเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ในครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยเก็บรวบรวม จากกลุ่มตัวอย่างคือ ครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 366 ครัวเรือน โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้ t-test, One-way ANOVA

ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง เมื่อจำแนกตามรายด้านพบว่า ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 2 ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 และผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

569300076: MAJOR: PUBLIC ADMINISTRATION (GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: BEHAVIOR IN GENERAL WASTE DISPOSAL/ WANGTHONG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY

NATPHATSON TONGTHAI: PUBLIC BEHAVIOR IN HOUSEHOLD WASTE DISPOSAL IN WANGTHONG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY, AMPHOE WANG SOM BUN, SA KAEW PROVINCE. ADVISOR: CHITTAPOL CHAIMADON, M.A. 92 P. 2015.

The purpose of this study was twofold. First, it aimed at examining public behavior in household waste disposal in Wang-thong Sub-district Municipality, Amphoe Wang Som Bun, Sa Kaew Province. Also, this study attempted to compare public behavior in household waste disposal as classified by age, educational level, occupation, household income, number of family members. The data were collected from 366 households, living in Wang-thong Sub-district Municipality, Amphoe Wang Som Bun, Sa Kaew Province. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA.

The results from the study revealed that the subjects' household waste disposal was found at the level of "sometimes". When considering each aspect, the subject gave the most importance to recycling of waste, followed by the aspect in relation to waste segregation and waste reduction, respectively. Based on the results from the comparison, there was no significant difference in household waste disposal among the subjects with different amount of monthly income. Finally, statistically significant differences were found in household waste disposal among the subjects with different gender, age, educational level, occupation, and number of family members at a significant level of 0.05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์.....	7
แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย.....	11
นโยบายและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน.....	24
แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวังทอง	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
เกณฑ์การแปลผล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	57
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากร.....	57
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว	60
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว.....	65
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปผลการวิจัย.....	76
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	87
ประวัติย่อของผู้วิจัย	92

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย	47
2	ข้อมูลจำนวนครัวเรือนของเทศบาลตำบลวังทอง.....	52
3	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล	57
4	จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย.....	60
5	จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	61
6	จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย	63
7	จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับ พฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในปีวิจัยด้านภาพรวมต่าง ๆ	64
8	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามเพศ	65
9	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอายุ	65
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทองจำแนกตามอายุ	66
11	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง	66
12	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามระดับการศึกษา...	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามระดับ การศึกษา.....	68
14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง	68
15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยใน ครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอาชีพ.....	69
16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอาชีพ.....	70
17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง	70
18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามรายได้ใน ครัวเรือน	71
19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามรายได้ ในครัวเรือน	72
20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง	72
21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตาม จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	73
22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตาม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมกรรมการจัดการ ขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง	74
24	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	75

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
2	ถังขยะสีเขียว.....	20
2	ถังขยะสีเหลือง.....	20
3	ถังขยะสีเทาฟ้าสีส้ม	20
4	ถังขยะสีฟ้า.....	20
5	รถขายกับข้าวเคลื่อนที่	33
6	ขยะจากตลาดนัดชุมชน.....	33
7	ขยะภายในโรงเรียน	34

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้า ประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็วอัตราการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นเพื่อผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค อาหาร ที่อยู่อาศัยเป็นเหตุให้เศษสิ่งเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาของขยะมูลฝอย ขยะ หรือ มูลฝอย หรือของเสียเป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาลี้ภัยสิ่งแวดล้อม และมีผลต่อสุขภาพอนามัยมูลฝอยหรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปีเพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากรการขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรม นับเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนซึ่งต้องจัดการและแก้ไข ปริมาณกากของเสียและสารอันตรายได้แก่ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และสารพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในแหล่งน้ำ ดินและอากาศ ตลอดจนบางส่วนตกค้างอยู่ในอาหาร ทำให้ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่ออันตรายจากการเป็นโรคต่าง ๆ เช่น โรคมะเร็ง และโรคผิดปกติทางพันธุกรรม เป็นต้น

ปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยนับวันแต่จะเพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกปีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากชุมชนทั่วประเทศในปี 2545 พบว่าประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นปีละ 14.3 ล้านตัน ขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเกิดขึ้นประมาณวันละ 11,976 ตัน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับแต่การจัดการทั้งทางด้านการจัดเก็บ และการทำลายขยะมูลฝอยยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอจึงทำให้มีขยะมูลฝอยตกค้างไม่ได้รับการจัดเก็บและการกำจัดอย่างไม่ถูกลักษณะ จากปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น และคาดการณ์ว่าจะมีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นในอนาคตส่งผลให้สิ้นเปลืองงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บด้านขยะมูลฝอยเป็นจำนวนเงินที่สูงขึ้นซึ่งจะต้องเพิ่มงบประมาณเพิ่มบุคลากร วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยดังนั้น การพัฒนาและการให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะลดปริมาณขยะและแบ่งเบาภารกิจของภาครัฐได้

การกำจัดขยะให้ได้ผลดีและเกิดประโยชน์สูงสุดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ มากมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการคัดแยกวัสดุจากขยะมูลฝอยก่อนที่จะนำไปกำจัดในขั้นสุดท้ายซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการกับขยะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดด้วยทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ที่เกิดจากการนำวัสดุที่แยกออกมานั้นไปจำหน่ายได้ด้วยซึ่งวิธีการคัดแยกขยะที่มีประสิทธิภาพที่สุดคือการคัดแยกจากแหล่งกำเนิดของขยะนั่นเองเพราะทำได้ง่ายค่าใช้จ่ายน้อยเพียงให้แต่ละบ้านจัด

ภาชนะรองรับขยะแยกกันไว้แต่ละส่วน (ปรีดา เข้มเจริญวงศ์, 2531, หน้า 130) ซึ่งนอกจากจะเป็นการกำจัดขยะโดยตรงแล้วยังเป็นการฝึกหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรทิ้งขยะของประชาชนให้เป็นที่เป็นที่ทางอีกด้วยในด้านการกำจัดขยะนั้นในท้องถิ่นส่วนใหญ่ใช้วิธีการทิ้งไว้ให้เนาเปื่อยผุพังไปเองตามธรรมชาติมีการจุดไฟเผาบ้างเป็นครั้งคราว สำหรับขยะที่เผาไหม้ได้ซึ่งทำให้เกิดปัญหามลพิษต่อสภาพแวดล้อมอย่างมากมาเช่นการปนเปื้อนของดินการปนเปื้อนของแหล่งน้ำและการปนเปื้อนของอากาศซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปเกือบทุกชุมชนทั่วประเทศทำให้พบเห็นความสกปรกและความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองอยู่ทั่วไปสำหรับชุมชนในระดับหมู่บ้านปรากฏว่าหลายแห่งได้พยายามปรับปรุงในด้านการรักษาความสะอาดทำให้หมู่บ้านสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีขึ้นแต่ก็มักทำกันเป็นครั้งคราวโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจะมีการประกวดเพื่อรางวัลจากทางราชการส่วนวิธีการกำจัดนั้นก็มักจะกระทำโดยการเผากลางแจ้งซึ่งง่ายและสะดวกมีบางแห่งได้พยายามนำขยะไปหมักทำปุ๋ยซึ่งบางแห่งก็ใช้มูลสัตว์หมักรวมเข้าไปด้วยแต่ในการหมักก็มักทำแบบกองรวมกันไว้โดยไม่มีกรพลิกกลับจึงทำให้กองปุ๋ยหมักหลายแห่งกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค (สินีนานู ชื่นบาน, 2556)

ตำบลวังทอง เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอวังสมบูรณ์ ประชากรส่วนใหญ่อพยพเข้ามาประกอบอาชีพเกษตรกรรมจากหลายพื้นที่ของประเทศไทย พื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่เขตป่าสงวนปัจจุบันทางราชการให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเข้ามาดำเนินการออกหนังสือสำคัญเข้ากิน (สปก.4-01) ส่วนมากเป็นพื้นที่ราบ และที่ราบเชิงเขา มีดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำสวน และทำไร่ และปัจจุบันเขตเทศบาลตำบลวังทอง เจริญขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ ประชาชนมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ทำนา และทำสวนเพิ่มมากขึ้น เช่น ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง และลำไย เป็นต้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงแปลงทางเศรษฐกิจ การพัฒนาบ้านเมือง การเพิ่มปริมาณของที่อยู่อาศัย ร้านค้า สถานบริการ สถานศึกษา สถานที่ราชการ ร้านค้าพานิช และตลาดนัดชุมชน รวมทั้งรถขายกับข้าวเคลื่อนที่ เพิ่มขึ้น ทำให้เป็นเหตุให้เศษสิ่งเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้นก่อให้เกิดปัญหาของขยะมูลฝอย อันเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย นับเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนที่ต้องจัดการและแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตตลาดนัดชุมชน และสถานศึกษา และบริเวณที่มีรถขายกับข้าวเคลื่อนที่ ปริมาณของเสียจากกากอาหารและเศษกระดากที่กำจัดไม่ถูกวิธีจนทำให้ของเสียอย่าง ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล สารพิษปะปนอยู่ในแหล่งน้ำ ดิน และอากาศบางส่วนตกค้างอยู่ (เทศบาลตำบลวังทอง, 2557)

จากสภาวะการณ์ดังกล่าวผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีการดำเนินการจัดการให้ถูกวิธีและจะต้องมีการให้การศึกษายอบรมชี้แจงแก่ประชาชนให้เข้าใจในพิษภัยและอันตรายอันเกิดจากขยะมูลฝอยทั้งในด้านการเก็บขนการจัดเก็บการกำจัดปัญหาขยะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำของประชาชนทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจการแก้ไขปัญหาก็ต้องแก้ที่การกระทำของประชาชนเพื่อที่จะทราบว่าจะปัจจัยใดที่มีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์บ้างยอมทำให้สามารถหามาตรการที่จะควบคุมพฤติกรรมของคนได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้นจากความสำคัญและความจำเป็นของปัญหาดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึงพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ทั้งนี้ เพื่อจะได้้นำผลจากการศึกษาเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลวังทอง มากยิ่งขึ้นรวมทั้งเป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลวังทอง ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

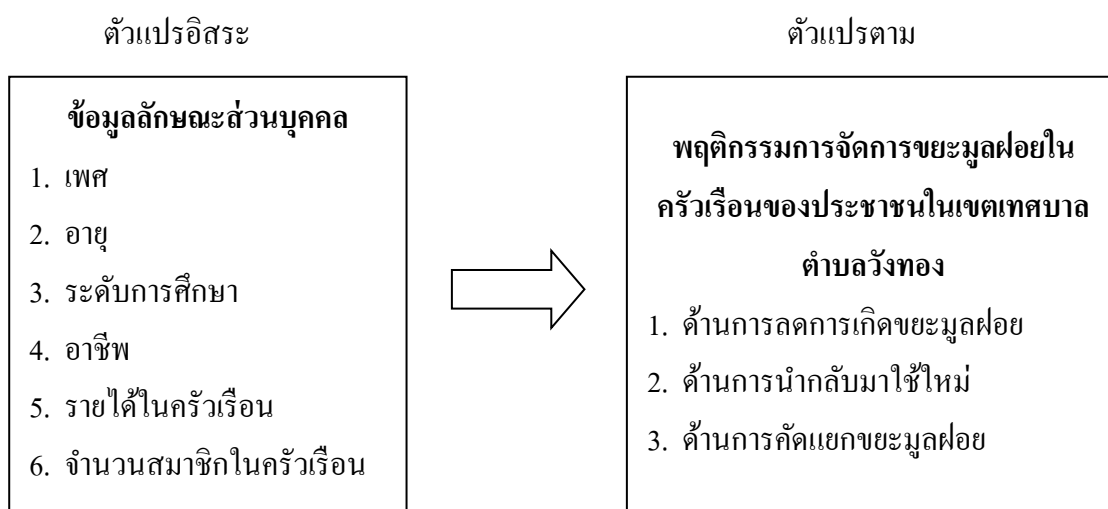
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง โดยจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ในครัวเรือน ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิก

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ในครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกัน
6. ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิด การจัดการขยะแบบครบวงจรของ (กรมควบคุมมลพิษ, 2547) และงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ ของภาววินเหิดขุนทด (2554) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
2. ทราบถึงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ รายได้ในครัวเรือน ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิก
3. สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของ ประชาชนและผู้ประกอบการในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยมีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยมีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

- 1.1 ตัวแปรอิสระ คุณลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับ การศึกษา และจำนวนสมาชิก
- 1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
 - 1.2.1 ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย
 - 1.2.2 ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่
 - 1.2.3 ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ตัวแทนครัวเรือนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 17 หมู่บ้านมีจำนวนครัวเรือน 4,345 ครัวเรือน (เทศบาล ตำบลวังทอง, 2557)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ทำการวิจัยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 เดือนเมษายน พ.ศ. 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรม หมายถึงการกระทำที่มนุษย์ทำโดยมีความรู้ความเข้าใจที่สนคติและการปฏิบัติเป็นตัวก่อให้เกิดบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมออกมาอาจเป็นพฤติกรรมที่ถูกหรือผิดก็ได้ ซึ่งแบ่งเป็นพฤติกรรมที่อาจจะสังเกตได้และพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้

ขยะมูลฝอย หมายถึง บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งในขณะนั้นคนไม่ต้องการและทิ้งไปทั้งนี้ รวมตลอดถึงเศษผ้าเศษอาหารมูลสัตว์ซากสัตว์เก่าฝุ่นละอองและเศษวัสดุที่เก็บกวาดจากเศษสถานอาคารถนนตลาดที่เลี้ยงสัตว์โรงงานอุตสาหกรรมและที่อื่น ๆ

ครัวเรือน หมายถึง บุคคลคนเดียวหรือหลายคนที่อาศัยในบ้านตามเลขที่ในเขตเทศบาล ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ ได้แก่การคัดแยกขยะ การลด การเกิดขยะมูลฝอยการนำกลับมาใช้ใหม่

พฤติกรรมปฏิบัติประจำ หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำเป็นประจำสม่ำเสมอ หรือปฏิบัติทุกครั้ง

พฤติกรรมปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำเป็นบางครั้ง ไม่สม่ำเสมอ

พฤติกรรมไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลยใน 1 เดือน

พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำของประชาชน ที่แสดงออกเป็นกิจวัตรประจำวันในการทำให้ขยะมูลฝอยหมดไปจากที่พักอาศัยเป็นการดูแล ความสะอาดภายในครัวเรือน โดยการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยการแยกการทำลายการทิ้งขยะมูลฝอย ออกจากครัวเรือนการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่รวมถึงการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย ในครัวเรือน

การลดการเกิดขยะมูลฝอย หมายถึงวิธีการพยายามลดขยะมูลฝอยให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด โดยลดจากแหล่งกำเนิดเช่นเลือกใช้หรือซื้อสินค้าที่ใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์น้อยที่สุดการไม่สนับสนุน และซื้อสินค้าประเภทใช้ได้ครั้งเดียวแล้วทิ้งการรู้จักคัดแปลงการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ อย่างประหยัดและคุ้มค่า เป็นต้น

การนำกลับมาใช้ใหม่ หมายถึงการคัดแยกวัสดุรีไซเคิลออกจากขยะมูลฝอยในชุมชน เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ได้แก่กระดาษพลาสติกแก้ว โลหะต่าง ๆ เป็นต้น

การคัดแยกขยะ หมายถึง วิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่ใช้หลักการแยกขยะมูลฝอย บางประเภทออกจากขยะมูลฝอยชุมชนได้แก่การคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็นประเภทขยะมูลฝอย แห้งขยะมูลฝอยสลายตัวง่ายขยะมูลฝอยทั่วไปและของเสียที่เป็นอันตราย เป็นต้น

รายได้ในครัวเรือนต่อเดือน หมายถึง รายได้ของครอบครัวที่ได้รับต่อเดือน โดยไม่หักค่าใช้จ่ายของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน หมายถึง จำนวนบุคคลที่อยู่อาศัยจริงในที่พักเดียวกัน ไม่น้อยกว่า 5 วันต่อ 1 สัปดาห์

ประชาชน หมายถึง ตัวแทนของสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว” ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นศึกษา เพื่อใช้ เป็นกรอบพื้นฐานและประกอบแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง รวมตลอดถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ ดังนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
3. นโยบายและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
4. แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวังทอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์

ความหมายของพฤติกรรม

การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์มีการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมไว้หลายทฤษฎี ทั้งนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “พฤติกรรม” ไว้มากมาย เช่น

DuBrin (1998 อ้างถึงใน วันชัย มีชาติ, 2548 หน้า 5) ให้ความหมายของพฤติกรรม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์กระทำ ซึ่งรวมไปถึงกระบวนการภายในของมนุษย์ด้วย เช่น ความคิด ความรู้สึก และความใฝ่ฝัน ล้วนแล้วแต่เป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น

วลัยพร สกุลทอง (2551, หน้า 10) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมของอินทรีย์ ทั้งที่สังเกตได้ง่าย เช่น การนั่ง การเดิน การพูด การยกมือ และที่สังเกตได้ยาก หรือส่วนที่เข้าของพฤติกรรมเองเท่านั้นที่รู้ เช่น การคิด การจำ การรับรู้ และความรู้สึก เป็นต้น

สุภาพร ศรีงาม (2552, หน้า 23) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ของมนุษย์ที่ตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ทั้งที่สังเกตได้คือพฤติกรรมที่แสดงออก และสังเกตไม่ได้คือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใน

รุ่งกิจ บุรณ์เจริญ (2554, หน้า 19) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม คือ การแสดงออกซึ่งการกระทำของมนุษย์ที่สังเกตเห็นได้จากภายนอก มีรากฐานความรู้ ความเชื่อ ทศนคติส่วนบุคคล

โดยพฤติกรรมที่แสดงออกจะถูกควบคุม สั่งการด้วยระบบจารีตขนบธรรมเนียมประเพณี กฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ของมนุษย์ทั้งที่สังเกตได้ และสังเกตไม่ได้ โดยใช้เครื่องมือวัด โดยทางอ้อม ทั้งที่รู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว

ดังนั้น จึงสามารถสรุป พฤติกรรม หมายถึง กิริยาการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ แบ่งออกเป็นคือ การกระทำภายใน เช่น ความจำ ความคิด การเต้นของหัวใจและการกระทำภายนอกคือ สิ่งที่เราสังเกตได้และมองเห็นด้วยตาเปล่า รวมถึงบทบาท ทำทาง การประพฤติปฏิบัติ การทำงานในชีวิตปกติที่แสดงออกให้เห็นด้านนอก ซึ่งสื่อออกมาให้สังเกตได้ว่า บุคคลนั้นกำลังจะแสดงพฤติกรรมใดในขณะนั้น

ประเภทของพฤติกรรม สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมภายนอก (External behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เราสามารถสังเกตได้ ด้วยตาหรือใช้เครื่องมือวัด แบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อย ๆ คือ

1.1 พฤติกรรมโมลาร์ (Molar behavior) เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้โดยตรง สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5

1.2 พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เราไม่สามารถสังเกตได้ด้วยตา ต้องอาศัยเครื่องมือหรือกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อื่นมาวัดจึงสามารถรู้ได้ เช่น การเต้นของหัวใจการย่อยอาหารของกระเพาะ การตรวจคลื่นสมอง การตรวจหาปริมาณน้ำตาลในเลือด เป็นต้น

2. พฤติกรรมภายใน ภายนอก (Internal behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง และไม่สามารถใช้เครื่องมือวัดได้ ได้แก่ พฤติกรรมที่เป็นความในใจ ความรู้สึก นึกคิด ความกลัว ความโกรธต่าง ๆ ซึ่งสามารถสันนิษฐานได้จากพฤติกรรมภายนอก แต่บางครั้งก็ไม่สามารถสรุปแน่นอนได้ เจ้าตัวเท่านั้นที่สามารถบอกได้ว่าเขารู้สึกอย่างไร ดังนั้น การสรุปพฤติกรรมภายในเป็นสิ่งที่ควรระวังให้มากเพราะอาจผิดพลาดได้ เราอาจแบ่งพฤติกรรมภายในได้ดังนี้

2.1 พฤติกรรมที่เป็นความรู้สึกที่เกิดจากสิ่งเร้ามากระทบกับประสาทสัมผัส เช่น การที่ได้ยิน การได้เห็น การได้กลิ่น การได้รสชาติ การได้สัมผัส เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมที่เป็นการตีความ เมื่อสิ่งเร้ามากระทบประสาทสัมผัสจะเกิดความรู้สึก และการที่จะทราบว่าจะอะไรเกิดขึ้นนั้นต้องอาศัยการตีความเข้าช่วย ดังนั้น การรับรู้จึงเป็นกระบวนการที่เกิดจากการรู้สึกและการตีความ หากไม่สามารถตีความ การรับรู้ก็ไม่สมบูรณ์ เช่น เขาพูดภาษาอังกฤษเราตีความไม่ได้ก็ไม่รู้ว่าเขาพูดอะไร หมายความว่าอย่างไร เป็นต้น

2.3 พฤติกรรมที่เป็นการคิดและการตัดสินใจ ซึ่งการคิดในที่นี้ หมายถึง

การจินตนาการการคิด และการตัดสินใจเป็นหัวใจในการบงการให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมภายในมา
ในรูปแบบต่าง ๆ กันในขณะที่เดียวกันการคิดและการตัดสินใจขึ้นอยู่กับความรู้และการจำด้วย

การเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ มีแนวคิดดังนี้

1. พฤติกรรมเกิดจากการทำงานของระบบต่าง ๆ ในร่างกาย ซึ่งแรงขับต่าง ๆ จะไปกระตุ้นให้ร่างกายแสดงออกพฤติกรรม
2. พฤติกรรมเกิดจากความคิดความเข้าใจ การคิดเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต้องเปลี่ยนแปลงการคิดของบุคคล
3. พฤติกรรมต้องเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะผลของการกระทำถ้าได้สิ่งที่พอใจ จะทำให้มีพฤติกรรมนั้นสูงขึ้น
4. พฤติกรรมเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรม

สาเหตุของพฤติกรรม

การศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของพฤติกรรมนั้น มีรูปแบบดังนี้

1. รูปแบบจิตลักษณะ (Traits model) เป็นการศึกษาที่อยู่ภายในตัวบุคคลที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม ได้แก่ การศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล โดยมีหลักการว่าบุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดบุคลิกภาพที่แตกต่างกันด้วย ในแต่ละลักษณะของบุคลิกภาพจะประกอบไปด้วยลักษณะจิตใจง่าย ๆ หลายจิตลักษณะและลักษณะจิตใจนั้นจะคงสภาพอยู่ในตัวบุคคล ทำให้บุคคลมีลักษณะพฤติกรรมและการกระทำต่างไปจากบุคคลอื่น เช่น ลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัว จะต้องประกอบไปด้วยลักษณะย่อย ๆ ได้แก่ ความวิตกกังวล ความตระหนกในตนเองต่ำ และพฤติกรรมที่สอดคล้องกันก็คือ การเป็นคนเงียบเฉยไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ชอบทำงานอยู่คนเดียว เป็นต้น

2. รูปแบบพลวัตทางจิต (Psychodynamic model) เป็นการศึกษาเชิงโครงสร้าง หรือกระบวนการต่าง ๆ ทางจิตที่เป็นต้นเหตุของพฤติกรรม หลักการในการศึกษาก็คือ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากความขัดแย้งของโครงสร้างทางจิต 3 ด้าน ได้แก่ อิด (Id) อีโก้ (Ego) ซุปเปอร์อีโก้ (Super ego) โครงสร้างทางจิต 3 ด้านนี้ จะมีความขัดแย้งกันตลอดเวลา โดยที่อิดจะเป็นแรงขับในการกระทำตามความต้องการของตน อีโก้เป็นส่วนที่พัฒนาขึ้นตามวัยที่เป็นตัวควบคุมให้มีพฤติกรรมอยู่ในขอบเขตของสังคม และซุปเปอร์อีโก้เป็นตัวที่ควบคุมอิดกับอีโก้ให้มีความขัดแย้งกันในสภาพสมดุลหรือไม่สมดุล ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

3. รูปแบบสถานการณ์นิยม (Situationism models) รูปแบบนี้มีหลักการว่าพฤติกรรมย่อมเป็นไปตามสถานการณ์หนึ่ง ๆ มากกว่าหนึ่ง ๆ มากกว่าจะเป็นลักษณะที่คงที่ถาวรดังกล่าวไว้ในสองแบบแรก รูปแบบที่สามนี้กล่าวว่า สถานการณ์ภายนอกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์

สามารถแก้ไข ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ได้ สถานการณ์แวดล้อมภายนอก
 เงื่อนไขทางสังคม และสิ่งเร้าต่าง ๆ จะมีอิทธิพลอย่างเดี่ยวโดยไม่สนใจถึงสาเหตุภายในนั้นไม่สาม
 รดชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่ครบถ้วนได้

4. รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism models) เป็นการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรม
 โดยนำรูปแบบที่หนึ่งและที่สามารถรวมกัน แล้วเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์
 การเกิดพฤติกรรมนั้นจะขึ้นอยู่กับระหว่างจิตลักษณะของบุคคลกับสถานการณ์ที่เขากำลังประสบ
 อยู่ หลักสำคัญของรูปแบบปฏิสัมพันธ์นี้ ก็คือ มีการกำหนดตัวแปรที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม
 3 ประเภท คือ ลักษณะทางจิตของผู้กระทำ เช่น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความมุ่งมั่น เป็นต้น อันที่
 สองคือลักษณะของสถานการณ์ที่การกระทำนั้นจะเกิดขึ้น เช่น ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน การศึกษา
 ต่อ เป็นต้น และสุดท้ายคือ สาเหตุร่วมระหว่างลักษณะทางจิตใจกับลักษณะของสถานการณ์
 การตีความหรือการเห็นความสำคัญของสถานการณ์ขึ้นของบุคคลผู้กระทำ

จากกรณีศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิริยา
 การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ แบ่งออกเป็นคือ การกระทำภายใน เช่น ความจำ ความคิด
 การเดินของหัวใจและการกระทำภายนอก คือสิ่งที่เราสังเกตและมองเห็นด้วยตามเปล่า รวมถึง
 บทบาท ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติ การทำงานในชีวิตปกติ ที่แสดงออกให้เห็นด้านนอก
 ซึ่งสื่อออกมาให้สังเกตได้ว่า บุคคลนั้นกำลังจะแสดง พฤติกรรมใดในขณะนั้น

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน จึงควร
 ให้ความรู้และแนะนำรูปแบบการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งแนะนำวิธีการทิ้ง
 ขยะมูลฝอยของคนในชุมชนอย่างถูกสุขลักษณะซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของธนภฤต
 บวกขุนทด (2553) พบว่า สาเหตุของการทิ้งขยะไม่ถูกวิธีนั้นมาจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
 วังทองยังขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบของการจัดการ การเก็บขยะมูลฝอย และการคัดแยก
 การทิ้งขยะให้ถูกวิธี และขาดการประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการ
 ขยะมูลฝอยในชุมชน อีกทั้งจากการสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องของพฤติกรรมทิ้งขยะ
 ในชุมชนนั้น กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะให้ทางเทศบาลตำบลวังทอง ได้ประสานงานให้ทาง
 สาธารณสุขหรือสถานีอนามัยในเขตเทศบาลตำบลวังทองมาให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน
 และแนะนำรูปแบบการจัดการการเก็บขยะมูลฝอย รวมถึงการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้
 งานได้อีก หรือนำมาขายให้กับพ่อค้าคนกลางเพื่อหารายได้มาเสริมให้กับครัวเรือนได้อีกทางหนึ่ง
 และการทิ้งขยะของคนในชุมชนจะได้ถูกสุขลักษณะทำให้ไม่เกิดโรคระบาดได้อีกด้วย

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ความหมายของขยะมูลฝอย

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (2550, หน้า 108) ให้ความหมายคำว่า “มูลฝอย” หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เราไม่ต้องการที่เป็นของแข็งหรืออ่อน มีความชื้น ได้แก่ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถูพลาสติก ภาชนะกล่องใส่อาหาร ถ้ำ มูลสัตว์ หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงวัตถุอื่น สิ่งใดที่เก็บกวาดได้จากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่นและหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ให้คำจำกัดความของคำว่า ของเสีย หมายความว่า ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสารหรือวัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพของแข็งของเหลวหรือก๊าซในทางวิชาการจะใช้คำว่า ขยะมูลฝอย ซึ่งหมายถึง บรรดาสิ่งของที่ไม่ต้องการใช้แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นของแข็ง จะเนาเปื้อนหรือไม่ก็ตาม รวมตลอดถึง ถ้ำ ซากสัตว์ มูลสัตว์ ฝุ่นละออง และเศษวัตถุที่ทิ้งแล้วจากบ้านเรือน ที่พักอาศัย สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงสถานที่สาธารณะ ตลาดและโรงงานอุตสาหกรรม ยกเว้น อูจจาระ และ ปัสสาวะของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งปฏิกูล วิธีจัดเก็บและกำจัดแตกต่างไปจากวิธีการจัดขยะมูลฝอย ปัจจุบัน วิทยาการก้าวหน้า ประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว อัตราการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค อาหาร ที่อยู่อาศัย เป็นเหตุให้เศษสิ่งเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาของขยะมูลฝอย

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ได้นิยามที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “ขยะมูลฝอย” เพื่อควบคุม กำกับจัดการ “ขยะมูลฝอย” ในภาคอุตสาหกรรม โดยได้นิยามคำว่า “สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว” หมายความว่า สิ่งของที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโรงงาน รวมถึงของเสียจากวัตถุดิบ ของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตของเสียที่เป็นผลิตภัณฑ์เสื่อมคุณภาพ และน้ำทิ้งที่มีองค์ประกอบหรือมีคุณลักษณะที่เป็นอันตราย

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์ (2547, หน้า 392) ได้ให้ความหมายว่า “มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถูพลาสติก ภาชนะกล่องใส่อาหาร ถ้ำ มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใด ที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น ๆ

ธงชัย ทองทวี (2553, หน้า 4) ได้ให้ความหมายว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งเหลือใช้และสิ่งปฏิกูลที่อยู่ในรูปของแข็ง ซึ่งเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และสัตว์ ทั้งจากบริโภค การผลิต การขับถ่าย การดำรงชีวิตและอื่น ๆ

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2555, หน้า 8) ได้ให้ความหมายว่า ขยะหรือขยะมูลฝอยหรือมูลฝอย (Solid waste) หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถุงพลาสติก ภาชนะกล่องใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

กองอนามัยสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข (อุดมศักดิ์ สนิธิพงษ์, 2547, หน้า 339) ได้ให้ความหมายว่า ขยะ หมายถึง เศษสิ่งของเหลือใช้หรือของที่ใช้แล้วทั้งในรูปของอินทรีย์สารและอนินทรีย์สาร รวมถึงสิ่งปฏิกูล สิ่งสกปรก โสโครก และสิ่งที่มีกลิ่นเหม็น

จากคำนิยามดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษสิ่งเหลือใช้ที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และสัตว์ เช่น เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถุงพลาสติก ภาชนะกล่องใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด มูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย

ประเภทของขยะมูลฝอย

ได้มีนักวิชาการหรือหน่วยงานได้แบ่งประเภทตามลักษณะของขยะมูลฝอย ดังนี้ อุดมศักดิ์ สนิธิพงษ์ (2547, หน้า 401) กล่าวว่า ขยะมูลฝอย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือขยะที่ย่อยสลายได้ง่าย ขยะที่ย่อยสลายได้ยากและขยะที่เป็นพิษ

1. ขยะที่ย่อยสลายได้ง่าย

ขยะที่ย่อยสลายได้ง่าย หมายถึง ขยะที่มีความชื้นสูงติดไฟยาก สามารถเน่าเปื่อยหรือย่อยสลายได้ ส่วนมากมักได้แก่ สิ่งของประเภทอินทรีย์วัตถุ เช่น พืชเศษอาหาร เศษพืชผัก เปลือกผลไม้ รวมทั้งซากของพืชและสัตว์ ขยะประเภทนี้เนื่องจากมีความชื้นสูง เมื่อย่อยสลายมักจะ มีกลิ่นเหม็นถือเป็นเหตุเดือดร้อนรำคาญได้ ขยะที่ย่อยสลายได้ง่ายนี้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “ขยะเปียก” ขยะประเภทนี้มีแหล่งกำเนิดมาจากแหล่งชุมชน ที่พักอาศัย ตลาดสด จากสถานประกอบการ เช่น ภัตตาคาร รวมทั้งจากแหล่งเกษตรกรรม

2. ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก

ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก หมายถึง ขยะที่มีความชื้นต่ำหรือปราศจากความชื้นจึงติดไฟได้ง่าย เช่น กระดาษ เศษหญ้า ขาง ยกเว้นพวกโลหะและเศษแก้ว ขยะประเภทนี้จะเน่าเปื่อยหรือย่อยสลายได้ยากและใช้เวลานาน บางประเภทอาจไม่เน่าเปื่อย และทั้งยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น โฟม พลาสติก ขาดแล้ว ขางรถยนต์ เป็นต้น ขยะที่ย่อยสลายได้ยากนี้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “ขยะแห้ง” มีแหล่งกำเนิดจากที่พักอาศัยย่านชุมชน และแหล่งอุตสาหกรรม

3. ขยะที่เป็นพิษ

ขยะที่เป็นพิษ หมายถึง ขยะที่มีส่วนประกอบทางเคมี หรือของเสียที่เป็นพิษมีฤทธิ์ กัดกร่อน เช่น กากสารเคมีจากโรงงานอุตสาหกรรม ซากถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ ยาและสารเคมี ที่เสื่อมสภาพ ยาปราบศัตรูพืช รวมทั้งขยะติดเชื้อจากโรงพยาบาลและสถานพยาบาล เช่น สารเคมี ของเสียที่ปนเปื้อนสารกัมมันตรังสี เศษสำลี เข็มฉีดยา และเศษอวัยวะของผู้ป่วย เป็นต้น ขยะที่เป็น พิษนี้จะต้องมีวิธีการควบคุมและกำจัดเป็นพิเศษเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคและ สารพิษสู่สิ่งแวดล้อม แหล่งกำเนิดของขยะที่เป็นพิษหรือของเสียอันตรายที่สำคัญ ได้แก่ แหล่งอุตสาหกรรม โรงพยาบาล และสถานศึกษาวิจัยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2555, หน้า 3) สามารถแบ่งตามลักษณะทางกายภาพของขยะ มูลฝอย ได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ขยะอินทรีย์ (Compostable waste) หรือมูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อย สลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองใน ห้องปฏิบัติการ โดยที่ขยะย่อยสลายนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือพบมากถึง 64% ของปริมาณขยะ ทั้งหมดในกองขยะ

2. ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือมูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือ วัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่อง เครื่องดื่มแบบ UHT กระจังเครื่องดื่ม เศษ โลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น สำหรับ ขยะรีไซเคิลนี้ เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ 30% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

3. ขยะอันตราย (Hazardous waste) หรือมูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่มีองค์ประกอบหรือ ปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุ ที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกัมมันตรังสี วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุ วัตถุกัดกร่อน วัตถุ ที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตราย แก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ โทรศัพทเคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระจังสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น ขยะอันตรายนี้เป็นขยะที่มักจะพบได้น้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณเพียง % ของปริมาณขยะ ทั้งหมดในกองขยะ

4. ขยะทั่วไป (General waste) หรือมูลฝอยทั่วไป คือขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะ ย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมา

ใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถึงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติก ห่อลูกอม ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเป็นเศษอาหาร โฟมเป็นอาหาร พอยล์เป็นอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ

การจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร

รูปแบบของการวางแผนจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องเข้าไปทำลายด้วยระบบต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด สามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (Reus & Recycle) รวมถึงการกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพลังงาน โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทางของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดังนี้คือ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2552)

1. การลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reduce) สามารถทำได้โดย

1.1 พยายามลดปริมาณขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้น เช่น ใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวร และมีอายุการใช้งานนานหรือเลือกใช้สินค้าชนิดเดิม

1.2 ลดปริมาณวัสดุเป็นการพยายามเลือกใช้สินค้าที่บรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่แทนบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก เพื่อลดปริมาณของบรรจุภัณฑ์ที่จะกลายเป็นขยะมูลฝอย

2. การนำมาใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการนำขยะมูลฝอย เศษวัสดุมาใช้ใหม่อีก หรือเป็นการใช้ซ้ำ ใช้แล้วใช้อีก ๆ เช่น ขวดน้ำหวานนำมาบรรจุน้ำดื่ม ขวดกาแฟที่หมดแล้วนำมาใส่น้ำตาล

3. การนำมาแก้ไข (Repair) โดยการนำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย ซึ่งจะทิ้งเป็นมูลฝอยมาซ่อมแซมใช้ใหม่ เช่น แก้ว

4. การแปรสภาพและหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยการนำวัสดุมาผ่านกระบวนการเพื่อผลิตเป็นสินค้าใหม่ คือ การนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปตามกระบวนการของแต่ละประเภท เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่หรือเปลี่ยนแปลงสภาพจากเดิมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น พลาสติก กระดาษ ขวด โลหะต่าง ๆ นำกลับมาหลอมใหม่

5. การหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดมลพิษ (Reject) โดยการหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ทำลายยาก หรือวัสดุที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เช่น โฟม ปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก หลีกเลี่ยงการใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์

พรรณภา สุรพันธ์พิทักษ์ (2540, หน้า 140-141) ได้เสนอวิธีการควบคุมแก้ไขมลพิษจากขยะมูลฝอย ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีในทุกขั้นตอนของการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งหลักสำคัญอยู่ที่การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดด้วยการประหยัด การนำกลับมาใช้ใหม่ การเปลี่ยน

รูปแบบผลิตภัณฑ์ หีบห่อ และการนำขยะจากแหล่งหนึ่ง ไปใช้เป็นวัตถุดิบในอีกแหล่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามหลักการ 5 ข้อ (หรือ 5R) ที่พึงระลึกอยู่เสมอก่อนทิ้งขยะมูลฝอย คือ

R1-REUSE (การใช้ใหม่ใช้ซ้ำ) เป็นการนำขยะมูลฝอยมาใช้ใหม่หรือใช้ซ้ำแล้วซ้ำอีกหลาย ๆ ครั้ง เช่น นำขวดใส่กาแฟที่หมดแล้วมาใส่น้ำตาล ใส่ทิออฟี ฯลฯ

R2-REPAIR (การซ่อมแซมใช้ใหม่) เป็นการนำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายซึ่งจะทิ้งเป็นขยะมูลฝอยมาซ่อมแซมเพื่อให้ใช้งานได้อีก เช่น ซ่อมแซมวิทยุ ปะยางรถยนต์ที่ชำรุด เป็นต้น

R3-RECYCLE (การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่) เป็นการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูป หรือเปลี่ยนแปลงสภาพจากเดิมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น นำแก้วแตกมาหลอมผลิตเป็นแก้วหรือกระจกใหม่

R4-REJECT (การหลีกเลี่ยง) เป็นการหลีกเลี่ยงการเพิ่มขยะมูลฝอย เช่น การหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกมาใช้ถุงผ้าแทน หรือหลีกเลี่ยงการใช้สารบางประเภทที่มีคุณสมบัติอันตรายต่าง ๆ ได้แก่ สารฆ่าแมลง สารปราบศัตรูพืช เป็นต้น

R5-REDUCE (การลดปริมาณการใช้) เป็นการลดปริมาณการใช้ที่ฟุ่มเฟือยโดยมิได้ยั้งคิด เช่น การบรรจุหีบห่อโดยใช้บรรจุภัณฑ์หลายๆ ชั้น หรือการใช้กระดาษหน้าเดียวแทนที่จะใช้กระดาษ 2 หน้า เป็นต้น

กรมควบคุมมลพิษ (2547, หน้า 11-14) ได้กำหนดแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร โดยเน้นรูปแบบของการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด สามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำและการแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (Reuse & recycle) รวมถึงการกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น พลังงานหรือปุ๋ยหมัก โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทางดังนี้คือ

1. การลดปริมาณการผลิตขยะมูลฝอย (Reduce) รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตขยะมูลฝอยในแต่ละวัน ได้แก่
 - 1.1 ลดการทิ้งบรรจุภัณฑ์โดยการใช้สินค้าชนิดเดิมใหม่ เช่น ผงซักฟอก น้ำยาทำความสะอาด น้ำยาล้างจานและถ่านไฟฉายชนิดชาร์จใหม่ เป็นต้น
 - 1.2 เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพมีห่อบรรจุภัณฑ์น้อย อายุการใช้งานยาวนานและตัวสินค้าไม่เป็นมลพิษ
 - 1.3 ลดการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น โฟมบรรจุอาหารและถุงพลาสติก
2. จัดระบบการรีไซเคิลหรือการรวบรวมเพื่อนำไปสู่การแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ (Recycle)
 - 2.1 รณรงค์ให้ประชาชนแยกของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น กระดาษ

พลาสติก และโลหะ นำไปใช้ซ้ำหรือนำไปขาย/รีไซเคิล ขยะเศษอาหารนำมาหมักทำปุ๋ย ในรูปปุ๋ยน้ำหรือปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในชุมชน

2.2 จัดระบบที่เอื้อต่อการทำขยะรีไซเคิล

2.2.1 จัดภาชนะ (ถุง/ ถัง) แยกประเภทขยะมูลฝอยที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน

2.2.2 จัดระบบบริการเก็บ โดย

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง โดยการจัดเก็บ แบ่งเวลาการเก็บ เช่น หากแยกเป็นถุง 4 ถุง ขยะย่อยสลายได้ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป ให้จัดเก็บขยะย่อยสลายและขยะทั่วไปทุกวัน ส่วนขยะรีไซเคิลและขยะอันตราย อาจเก็บสัปดาห์ละครั้งหรือตามความเหมาะสม

จัดกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าให้ช่วยเก็บขยะรีไซเคิลในรูปของการรับซื้อ โดยการแบ่งพื้นที่ในการจัดเก็บและกำหนดเวลาให้เหมาะสม

ประสานงานกับร้านค้าที่รับซื้อของเก่าที่มีอยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงในการรับซื้อขยะรีไซเคิล

จัดระบบตามแหล่งการเกิดขยะขนาดใหญ่ เช่น ตลาด โรงเรียน สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

2.2.3 จัดกลุ่มอาสาสมัครหรือชมรม หรือนักเรียนให้มีกิจกรรม/ โครงการ นำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เช่น

2.2.3.1 โครงการขยะรีไซเคิลแลกสิ่งของ เช่น ต้นไม้ ไข่

2.2.3.2 โครงการทำปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยอีเอ็ม ขยะหอม ปุ๋ยหมัก

2.2.3.3 โครงการตลาดนัดขยะรีไซเคิล

2.2.3.4 โครงการธนาคารวัสดุเหลือใช้

2.2.3.5 โครงการร้านค้าสินค้ารีไซเคิล

2.2.4 จัดตั้งศูนย์รีไซเคิล

หากพื้นที่ที่มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นในแต่ละวันเป็นปริมาณมาก ๆ อาจจะมีการจัดตั้งศูนย์คัดแยกขยะมูลฝอยซึ่งสามารถจะรองรับจากชุมชนใกล้เคียงหรือรับซื้อจากประชาชนโดยตรงซึ่งอาจจะให้เอกชนลงทุนหรืออาจให้สัมปทานเอกชนก็ได้

3. การขนส่ง

3.1 ระยะเวลาไม่ไกลให้รถขนส่งขยะมูลฝอยไปยังสถานที่กำจัดโดยตรง

3.2 ระยะเวลาไกลและมีปริมาณขยะมูลฝอยมากอาจจะต้องสร้างสถานีขนถ่ายเพื่อถ่ายเทจากรถเก็บขนขยะมูลฝอยลงสู่รถบรรทุกขนาดใหญ่

4. ระบบกำจัด

เนื่องจากขยะมูลฝอยใช้ประโยชน์ใหม่ได้ จึงควรจัดการเพื่อกำจัดทำลายให้น้อยที่สุด ควรเลือกระบบกำจัดแบบผสมผสานเนื่องจากปัญหาขาดแคลนพื้นที่ จึงควรพิจารณาปรับปรุงพื้นที่กำจัดมูลฝอยที่มีอยู่เดิม และพัฒนาให้เป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 จัดระบบคัดแยกขยะมูลฝอย

4.2 ระบบกำจัดผสมผสานหลาย ๆ ระบบในพื้นที่เดียวกัน ได้แก่ หมักทำปุ๋ย ผึ่งกลบ และวิธีอื่น ๆ เป็นต้น

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2545) อธิบายไว้ว่า การจัดการขยะมูลฝอยนั้นมีวิธีการดำเนินงานอยู่หลายขั้นตอนที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. การเก็บรวบรวม (Storage and collection) เริ่มตั้งแต่การเก็บขยะมูลฝอยใส่ไว้ในภาชนะไปจนถึงการรวบรวมขยะมูลฝอยจากแหล่งต่าง ๆ แล้วนำไปใส่ยานพาหนะเพื่อที่จะขนย้ายต่อไปยังแหล่งกำจัดหรือทำประโยชน์อื่น ๆ แล้วแต่กรณี
2. การขนส่ง (Transportation) เป็นการนำขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมจากชุมชนใส่ยานพาหนะแล้วนำไปยังสถานที่กำจัดหรือทำประโยชน์อื่น ซึ่งอาจเป็นการขนส่งโดยตรงจากแหล่งกำเนิดทีเดียวหรืออาจขนไปพักรวมไว้ที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งเรียกว่า สถานีขนถ่ายก่อนก็ได้
3. การแปรสภาพ (Processing) เป็นวิธีการที่จะทำให้ขยะมูลฝอยสะดวกแก่การเก็บขนหรือนำไปใช้ทำประโยชน์อื่น การแปรสภาพนี้อาจทำได้โดยการบดอัดเป็นก้อน คัดแยกเอาส่วนที่บ่งใช้ประโยชน์ได้ออกไปใช้ทั้งโดยตรงและทางอ้อม
4. การกำจัดหรือทำลาย (Disposal) เป็นวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้าย เพื่อให้ขยะมูลฝอยนั้น ๆ ไม่ก่อให้เกิดปัญหามลพิษต่อสภาพแวดล้อมอันมีผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของมนุษย์ต่อไป

ซึ่งแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยนั้น ในแต่ละขั้นตอนสามารถเลือกวิธีดำเนินการได้หลายวิธี การพิจารณาเลือกดำเนินการวิธีใดจึงจะมีประสิทธิภาพสูงสุด คือ มูลฝอยถูกเก็บออกไปจากชุมชนอย่างรวดเร็วเรียบร้อย และได้รับการกำจัดด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ประหยัด ปลอดภัย ทำให้เกิดผลเสียหายน้อยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดนั้น ต้องมีการพิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ชนิด ปริมาณ และลักษณะของขยะมูลฝอย เช่น ชนิด ปริมาณตามประเภทของกิจกรรม แหล่งกำเนิดและที่เก็บขนได้
2. ค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน การดำเนินงานและซ่อมแซมบำรุงรักษา
3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ได้แก่ การทำให้เกิดมลพิษแก่ดิน และแหล่งน้ำ มลพิษ

แก่อากาศ บ้างยอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของมนุษย์

4. การนำเอาทรัพยากรบางส่วนจากขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ ทางด้านพลังงาน ด้านวัสดุ ด้านพื้นที่ดิน

5. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และจะเห็นว่าองค์ประกอบที่ควรนำมาพิจารณาถึงวิธีในการกำจัดนั้น ต้องพิจารณาหลาย ๆ ด้านด้วยความรอบคอบและให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนประหยัดในทุก ๆ ด้าน และสุดท้ายจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะต้องสูญเสียไปพร้อม ๆ กับวิธีการกำจัดด้วยนั้นคือ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือน

กระบวนการกำจัดมูลฝอยนั้นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ คือ การผลิต หรือการทิ้งมูลฝอย ดังนั้นกิจกรรมการทิ้งขยะมูลฝอยจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้น จึงขึ้นอยู่กับบุคคลผู้ใช้วัสดุนั้น ซึ่งการกำจัดมูลฝอยในครัวเรือน จึงเป็นความรับผิดชอบของผู้ที่อยู่อาศัยเอง แนวทางในการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องจึงมีลักษณะดังต่อไปนี้ (พัชรี หอวิจิตร, 2529 อ้างถึงใน วลัยพร สกุลทอง, 2551, หน้า 7)

1. การกำจัดมูลฝอยในแหล่งกำเนิด

เป็นการช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอย ในขั้นต้นก่อนที่จะมีการผลิตมูลฝอยออกจากกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวสำหรับการปฏิบัติขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริโภค ผู้บริโภคมีจิตสำนึก และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหามูลฝอยหรือกำจัดของเหลือทิ้งจากครัวเรือน โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ของเหลือทิ้งเป็นครั้งสุดท้าย โดยพิจารณาความเป็นไปได้ในการใช้วัสดุที่เหลือทิ้ง เพราะวัสดุบางชนิดสามารถนำมาใช้ใหม่ได้หลายครั้ง นอกจากนี้การตัดสินใจบริโภคต้องรู้จักเลือกบริโภคสินค้าที่ไม่สร้างปัญหา มีของเหลือทิ้งกำจัดยาก และต้องลดปริมาณของเหลือทิ้งได้แก่ พยายามเลือกใช้สินค้าที่ บรรจุภัณฑ์ขนาดใหญ่ มีอายุการใช้งานนาน คงทน เป็นต้น

2. การแยกประเภทมูลฝอย การเก็บมูลฝอยในครัวเรือน ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของมูลฝอยที่เกิดขึ้นครั้งแรกเพื่อให้มูลฝอยชนิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ในสภาพพร้อมที่จะนำมูลฝอยใส่ลงในถังและด้วยเหตุในครัวเรือนนั้นมีหลายชนิด ถ้าหากเก็บกักรวมกัน มูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์และย่อยสลายได้ง่าย ถ้าปะปนอยู่กับมูลฝอยอื่นที่กำจัดยาก ก็จะทำให้มูลฝอยที่เป็นสารอินทรีย์กำจัดยากไปด้วย นอกจากนี้ มูลฝอยหลายชนิด สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์โดยตรงหรือขายเป็นวัสดุได้อีก จึงควรมีการแยกประเภทเก็บกักมูลฝอยในครัวเรือนซึ่งการแยกมูลฝอยในครัวเรือนกระทำได้ ดังนี้

2.1 ระบบถังสองใบ (Two-cans system) เป็นการแยกประเภท คือมูลฝอยเปียกถังหนึ่ง และมูลฝอยแห้งอีกถังหนึ่ง เพื่อจัดเก็บแล้วนำไปกำจัดได้เหมาะสมและประหยัดมากขึ้น คือ

มูลฝอยเปียก จำเป็นต้องเก็บทิ้งทุกวันเนื่องจากปล่อยน้ำ ค้างไว้นาน เกิดการบูดเน่า ส่งกลิ่นเหม็นเน่า รำคาญ ได้โดยง่ายส่วนมูลฝอยแห้งเก็บแยกต่างหากจึงช่วยลดปริมาณมูลฝอยและสะดวกในการกำจัด

2.2 ระบบถังสามใบ (Three-cans system) เป็นการเก็บกักมูลฝอยโดยการแยกถังมูลฝอย ออกเป็น 3 ประเภท ถังใบแรกใส่มูลฝอยเปียก ถังใบที่สองใส่มูลฝอยแห้ง และถังใบที่สามใส่มูลฝอยจำพวกแก้วและมูลฝอยอันตรายในบ้าน เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ระเบิดสารเคมี แก้ว เป็นต้น ทำให้แยกประเภทมูลฝอยได้มากขึ้น สะดวกในการกำจัด และปลอดภัยจากอันตรายขณะกำจัด และเก็บขน

2. การลดปริมาณมูลฝอย

ในปัจจุบันองค์ประกอบของมูลฝอยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้ เนื่องจากเทคโนโลยีการผลิต และการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์เราในช่วงศตวรรษนี้ เช่น มีการเปลี่ยนแปลงการบรรจุหีบห่อต่าง ๆ มีการใช้พลาสติก และกระดาษเข้ามาแทนที่การใช้วัสดุภัณฑ์ที่เป็นแก้วและโลหะเพื่อประโยชน์ทางการค้าทำให้ปริมาณมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในการกำจัดมูลฝอยก็เพิ่มเป็นเงาตามตัว แนวคิดในการจัดการมูลฝอยจึงต้องเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม ดังนั้น การแก้ปัญหามูลฝอยจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงโดยเน้นที่การลดปริมาณมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด และในกรณีที่มีการผลิตมูลฝอยออกมาแล้ว จะต้องมีการนำเอามูลฝอยนั้นกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดการลดปริมาณมูลฝอยจากแหล่งที่เกิดนั้น ควรพยายามมุ่ง หลีกเลียงหรืองดการใช้ หรือบริโภคสิ่งของบางชนิด ซึ่งการปฏิบัติส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความร่วมมือของประชาชน

การคัดแยก เก็บรวบรวม และขนส่งขยะมูลฝอย

ในการจัดการขยะมูลฝอย จำเป็นต้องจัดให้มีระบบการคัดแยกขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะองค์ประกอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ แต่อาจแยกด้วยมือหรือเครื่องจักรกล การคัดแยกขยะมูลฝอย สามารถดำเนินการได้ตั้งแต่แหล่งกำเนิด โดยจัดวางภาชนะให้เหมาะสม ตลอดจนวางระบบการเก็บรวบรวมมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบคัดแยกขยะมูลฝอย พร้อมทั้งพิจารณาความจำเป็นของสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย และระบบขนส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดต่อไป

1. หลักเกณฑ์ มาตรฐาน ภาชนะรองรับขยะมูลฝอย (กรมควบคุมมลพิษ, 2551)

1.1 ภาชนะรองรับขยะมูลฝอย

1.1.1 ถังขยะ

เพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ

ลดการปนเปื้อนของขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จะต้องมีการตั้งจุดรวบรวมขยะมูลฝอย (Station) และให้มีการแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่าง ๆ โดยมีถุงบรรจุภายในถังเพื่อสะดวกและไม่ตกหล่น หรือแพร่กระจาย ดังนี้

ถังขยะสีเขียว รองรับขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำหมักทำปุ๋ยได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้

ภาพที่ 1 ถังขยะสีเขียว

ถังขยะสีเหลือง รองรับขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติกโลหะ

ภาพที่ 2 ถังขยะสีเหลือง

ถังขยะสีเทาฟอสฟอรัส รองรับขยะที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยาถ่าน ไฟฉายกระป๋องสเปรย์ กระป๋องยาฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุสารอันตรายต่าง ๆ

ภาพที่ 3 ถังขยะสีเทาฟอสฟอรัส

ถังขยะสีฟ้า รองรับขยะย่อยสลายไม่ได้ ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่าการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูปถุงพลาสติก โฟม และฟรอยด์ที่เปื้อนอาหาร

ภาพที่ 4 ถังขยะสีฟ้า

นอกจากนี้ยังมีถุงพลาสติกสำหรับรองรับขยะมูลฝอยในแต่ละถัง โดยมีด้ามวางลง สี่เดียวกับถังที่รองรับมูลฝอยตามประเภทดังกล่าวข้างต้น ในกรณีที่สถานที่ที่มีพื้นที่จำกัดในการจัดวางภาชนะรองรับขยะมูลฝอยและมีจำนวนคนที่ค่อนข้างมากในปริมาณบริเวณพื้นที่นั้น เช่น ศูนย์การประชุม สนามบิน ควรมีถังที่สามารถรองรับขยะมูลฝอยได้ทั้ง 4 ประเภท ในถังเดียวกัน โดยแบ่งพื้นที่ของถังขยะออกเป็น 4 ช่อง และตัวถังรองรับขยะมูลฝอยทำด้วยสแตนเลส มีฝาปิดแยก เป็น 4 สี ในแต่ละช่องตามประเภทของขยะมูลฝอยที่รองรับ ดังนี้

1. ฝาสีเขียว รองรับขยะมูลฝอยที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้
 2. ฝาสีเหลือง รองรับขยะมูลฝอยที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อลูมิเนียม
 3. ฝาสีแดง รองรับขยะมูลฝอยที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย ระเบิด สีสเปรย์ ระเบิดสารฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุสารอันตรายต่าง ๆ
 4. ฝาสีฟ้า รองรับขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายไม่ได้ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่าการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูป ถุงพลาสติก โฟม และฟอล์ยที่เปื้อนอาหาร
- ถุงขยะ สำหรับคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนและจะต้องมีการคัดแยกรวบรวมใส่ถุงขยะมูลฝอยตามสีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ถุงสีเขียว รวบรวมขยะมูลฝอยที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็วสามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เป็นต้น

ถุงสีเหลือง รวบรวมขยะมูลฝอยที่สามารถนำมารีไซเคิลหรือขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อลูมิเนียม เป็นต้น

ถุงสีแดง รวบรวมขยะมูลฝอยที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย ระเบิด สีสเปรย์ ระเบิดยาฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุสารอันตรายต่าง ๆ

ถุงสีฟ้า รวบรวมขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายไม่ได้ไม่เป็นพิษและไม่คุ้มค่าการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูป ถุงพลาสติก โฟมและฟรอยด์ที่เปื้อนอาหาร เป็นต้น

1.2 เกณฑ์มาตรฐานภาชนะรองรับขยะมูลฝอย

1.2.1 ควรมีสัดส่วนของถังขยะมูลฝอยจากพลาสติกที่ใช้แล้ว ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยน้ำหนัก

1.2.2 ไม่มีส่วนประกอบสารพิษ (toxic substances) หากจำเป็นควรใช้สารเติมแต่งในปริมาณที่น้อยและไม่อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

1.2.3 มีความทนทาน แข็งแรงตามมาตรฐานสากล

1.2.4 มีขนาดพอเหมาะมีความจุเพียงพอต่อปริมาณขยะมูลฝอย สะดวกต่อการถ่ายเทขยะมูลฝอยและการทำความสะอาด

1.2.5 สามารถป้องกัน แมลงวัน หนู แมว สุนัข และสัตว์อื่น ๆ มิให้สัมผัสหรือก่อกวนขยะมูลฝอยได้

2. จุกรรวบรวมขยะมูลฝอยขนาดย่อม

เพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวมและประหยัด จึงต้องมีการตั้งจุกรรวบรวมขยะมูลฝอยขึ้น โดยจุกรรวบรวมขยะมูลฝอยจะกำหนดไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ หมู่บ้าน โรงอาหาร โรงภาพยนตร์ โดยมีภาชนะรองรับตั้งไว้เป็นจุด ๆ เช่น หมู่บ้านจัดสรร กำหนดให้จุกรรวบรวม 1 จุด ต่อจำนวนครัวเรือน 50-80 หลังคาเรือนจุดแรกจะตั้งที่ปากประตูทางเข้าหมู่บ้านสำหรับอพาร์ทเมนต์จะตั้งที่ลานจอดรถ บ้านที่อยู่ในซอยจุดแรกจะตั้งหน้าปากซอย แต่ละครัวเรือนจะรวบรวมขยะมูลฝอยได้ โดยถุงพลาสติกตามประเภทของสีต่าง ๆ มาทิ้งที่จุกรรวบรวมขยะมูลฝอย

3. การแปรสภาพขยะมูลฝอย

ในการจัดการขยะมูลฝอย อาจจัดให้มีระบบที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้วยการแปรสภาพขยะมูลฝอย คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพลักษณะทางกายภาพ เพื่อลดปริมาณเปลี่ยนแปลงรูปร่าง โดยวิธีคัดแยกเอาวัสดุที่สามารถหมุนเวียนใช้ประโยชน์ได้ออกมา วิธีการบดให้มีขนาดเล็กและวิธีอัดเป็นก้อนเพื่อลดปริมาตรของขยะมูลฝอยให้ได้ร้อยละ 20-75 ของปริมาตรเดิม ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของเครื่องมือและลักษณะของขยะมูลฝอย ผลที่ได้รับจากการแปรสภาพมูลฝอยจะช่วยให้การเก็บรวบรวมขนถ่ายและขนส่งได้สะดวกขึ้น สามารถลดจำนวนเที่ยวของการขนส่งช่วยให้ไม่ปลิวหล่นจากรถบรรทุกและช่วยรีดน้ำออกจากขยะมูลฝอย ทำให้ไม่มีน้ำขยะมูลฝอยรั่วไหล ในขณะที่ขนส่ง ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีฝังกลบ โดยสามารถจัดวางซ้อนได้อย่างเป็นระเบียบ จึงทำให้ประหยัดเวลา และค่าวัสดุในการกลับทับ ช่วยยืดอายุการใช้งานของบ่อฝังกลบได้อีกทางหนึ่งด้วย เครื่องมือแปรสภาพขยะมูลฝอยสามารถเลือกใช้ได้ตามองค์ประกอบและลักษณะสมบัติขยะมูลฝอย ประเภทของแหล่งกำเนิดสถานที่ตั้งระบบ โดยมีปัจจัยที่ควรพิจารณาดังนี้

3.1 ความสามารถในการทำงาน: เครื่องมือจะช่วยทำงานอะไรบ้างให้ได้งานที่ดีขึ้นกว่าเดิม

3.2 ความเชื่อถือได้: ต้องการบำรุงรักษามากน้อยเพียงไร

3.3 การบริการได้: การตรวจเช็คและซ่อมแซม สามารถทำได้เองและผู้ขายมีบริการหลังการขาย

3.4 ความปลอดภัย: เครื่องมือมีระบบป้องกันอันตรายแก่ผู้ใช้งาน ซึ่งอาจเกิดการเดินเลื้อหรือขาดความรู้ความเข้าใจ

3.5 ความสะดวกและง่ายในการใช้เครื่องมือประสิทธิภาพ: เครื่องมือมีวิธีการใช้ง่ายและสะดวก มีกลไกลดควบคุมการทำงาน

3.6 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม: ไม่ก่อให้เกิดเสียงดัง กลิ่นรบกวน หรือมลพิษอื่น ๆ

3.7 ความสวยงาม: เครื่องมือไม่ดูเทอะทะ ก่อความรำคาญให้กับสายตา

3.8 ค่าใช้จ่าย: ต้องคำนึงถึงเงินลงทุนและค่าบำรุงรักษารายปีอยู่ในระดับราคาที่ยอมรับได้

4. เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย

เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระบบใหญ่ ๆ (กรมควบคุมมลพิษ, 2547, หน้า 26) ดังนี้

4.1 ระบบหมักทำปุ๋ย เป็นการย่อยสลายเป็นการอินทรีย์สาร โดยขบวนการทางชีววิทยาของจุลินทรีย์เป็นตัวการย่อยสลายให้แปรสภาพเป็นแร่ธาตุที่มีลักษณะค่อนข้างคงรูปมีสีดำค่อนข้างแข็ง และสามารถใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของดิน ขบวนการหมักทำปุ๋ยสามารถแบ่งเป็น 2 ขบวนการ คือขบวนการหมักแบบใช้ออกซิเจน (Aerobic decomposition) ซึ่งเป็นการสร้างสภาวะที่จุลินทรีย์ชนิดหนึ่ง ที่ดำรงชีพโดยใช้ออกซิเจนย่อยสลายอาหารแล้วเกิดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และกลายสภาพเป็นแร่ธาตุเป็นขบวนการที่ไม่เกิดก๊าซกลิ่นเหม็น ส่วนอีกขบวนการเป็นขบวนการหมักแบบไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic decomposition) เป็นการสร้างสภาวะให้เกิดจุลินทรีย์ชนิดที่ดำรงชีพโดยใช้ออกซิเจนเป็นตัวช่วยย่อยสลายอาหาร และแปรสภาพกลายเป็นแร่ธาตุขบวนการนี้มักเกิดก๊าซที่มีกลิ่นเหม็น เช่น ก๊าซไข่เน่า (Hydrogen sulfide: H_2S) แต่ขบวนการนี้จะมีผลดีที่เกิดก๊าซมีเทน (Methane gas) ซึ่งเป็นก๊าซที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เป็นเชื้อเพลิงได้

4.2 ระบบการเผาในเตาเผา เป็นการทำลายขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเผาทำลายในเตาเผาที่ได้รับการออกแบบก่อสร้างที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยต้องให้มีอุณหภูมิในการเผาที่ 850-1,200 องศาเซลเซียส เพื่อให้การทำลายที่สมบูรณ์ที่สุด แต่ในการเผามักก่อให้เกิดมลพิษด้านอากาศ ได้แก่ ฝุ่นขนาดเล็ก ก๊าซพิษต่าง ๆ เช่น ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (Sulfur Dioxide: SO_2) เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังอาจเกิดไดออกซิน (Dioxins) ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งและเป็นสารที่กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชน ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องมีระบบควบคุมมลพิษทางอากาศและดักมิให้อากาศที่ผ่านปล่องออกสู่บรรยากาศมีค่าเกินกว่าค่ามาตรฐานคุณภาพอากาศจากเตาเผาที่กำหนด

4.3 ระบบฝังกลบอย่างถูกสุขาภิบาล (Sanitary landfill) เป็นการกำจัดขยะมูลฝอย โดยการนำไปฝังกลบในพื้นที่ที่ได้จัดเตรียมไว้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกตามหลักวิชาการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิศวกรรม สถาปัตยกรรม และการยินยอมจากประชาชน จากนั้นจึงทำการออกแบบและก่อสร้าง โดยมีการวางมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เช่น การปนเปื้อนของน้ำเสียดังกล่าวจากกองขยะมูลฝอยที่เรียกว่า น้ำชะขยะมูลฝอย (Leachate) ซึ่งถือว่าเป็นน้ำเสียที่มีค่าความสกปรกสูงไหลซึมลงสู่ชั้นน้ำใต้ดินทำให้คุณภาพน้ำใต้ดินเสื่อมสภาพลงจนส่งผลกระทบต่อประชาชนที่ใช้น้ำเพื่อการอุปโภค และบริโภค นอกจากนี้ยังต้องมีมาตรการป้องกันน้ำท่วม กัดดินเหม็น และผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์ รูปแบบการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลอาจใช้วิธีขุดให้ลึกกลงไปในชั้นดินหรือการถมให้สูงขึ้นจากระดับพื้นดิน หรืออาจใช้ผสมสองวิธี ซึ่งจะขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ

นโยบายและการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

การจัดการขยะมูลฝอยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555-2559 ได้กำหนดให้มีการจัดการในรูปแบบของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Resource conservation and recovery) โดยมุ่งเน้นการป้องกันมลพิษ ณ แหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่สะอาด (Cleaner production) ตลอดจนกระบวนการให้ความสำคัญต่อการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจร โดยมีการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการ (Clustering) และให้นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น และให้รัฐเป็นผู้นำในการใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีนโยบายและเป้าหมายด้านการจัดการขยะของประเทศในระยะยาว ดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2555, หน้า 17)

1. นโยบายและเป้าหมาย

1.1 นโยบาย

แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555-2559 ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความสมดุล ความพอประมาณและความมีเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เน้นเรื่อง การสร้างสังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน บนรากฐานการพัฒนาของความสมดุลใน 3 มิติ คือเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ต่อเนื่องจากแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 และใช้แนวทางการจัดการแบบบูรณาการที่สอดคล้องตามระบบนิเวศ (Ecological approach) ของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งผสมผสานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีสาระสำคัญดังนี้

1.1.1 ผลักดันนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นวาระแห่งชาติ โดยเห็นผลเป็นรูปธรรม ภายในปี พ.ศ. 2559

1.1.2 ควบคุมอัตราการผลิตขยะมูลฝอยของประชาชน

1.1.3 สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวิชาการแก่ท้องถิ่นให้มีการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร ตั้งแต่การเก็บ การคัดแยก การขนส่ง การนำกลับมาใช้ประโยชน์และการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

1.1.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความร่วมมือกัน

1.1.5 การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรตั้งแต่การลด การคัดแยกและใช้ประโยชน์ และการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมุ่งเน้นรูปแบบศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวม

1.1.6 สนับสนุนให้มีกฎระเบียบ และเกณฑ์การจัดการขยะที่เหมาะสมตั้งแต่การลด และใช้ประโยชน์ขยะจนถึงการกำจัดเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ

1.1.7 ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยมากขึ้น

1.2 เป้าหมาย

เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน ชุมชน องค์กรเอกชน (NGOs) และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยมีแนวทาง และเกณฑ์ขั้นต่ำที่ใช้สำหรับอ้างอิงในการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร รัฐจึงได้กำหนดเป้าหมายในภาพรวม เพื่อให้เกิดการลดขยะมูลฝอย (Waste reduction) การคัดแยก การนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการแปรรูปใหม่ (Recycling) ให้มากที่สุดในทุกชุมชนทั่วประเทศ ดังนี้

1.2.1 ลดอัตราการเกิดขยะมูลฝอยชุมชน โดยเฉลี่ยให้ไม่เกิน 1 กิโลกรัม/คน/วัน และมีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างถูกสุขลักษณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น

1.2.2 ควบคุมปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างจากการให้บริการจัดเก็บให้มีไม่เกินร้อยละ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยาและเทศบาล และไม่เกินร้อยละ 10 ในเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

1.2.3 สนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น

1.2.4 สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยที่เป็นระบบครบวงจรในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

2. การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้การดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้จำเป็นต้องกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำหรับให้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยต้องอาศัยมาตรการที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการจัดการด้านกฎหมาย ด้านการสนับสนุน และด้านการลงทุน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการ

2.1.1 ให้หลักการ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (Polluter pays principle) กับประชาชนและเอกชนที่เป็นผู้ผลิตขยะมูลฝอยหรือไม่มีการดำเนินการนำของเสียหรือวัสดุเหลือใช้ที่เกิดขึ้นกลับมาใช้ใหม่

2.1.2 ให้มีการจัดทำแผนหลักการลดและใช้ประโยชน์ของเสียในระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับชาติ

2.1.3 กำหนดเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางปฏิบัติในการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย ตั้งแต่การลดปริมาณขยะมูลฝอย การคัดแยก ภาชนะรองรับขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวม ภาชนะเก็บขนขยะรีไซเคิล การขนส่ง การแปรสภาพและการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวปฏิบัติทั่วประเทศ

2.1.4 กำหนดประเภทผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ผู้ผลิตต้องนำกลับคืน เรียกคืนและมัดจำ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย

2.1.5 ติดตามตรวจสอบ และประเมินสภาพปัญหาในการลดและใช้ประโยชน์ของเสียทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง

2.1.6 ให้แต่ละจังหวัดมีการจัดเตรียมสถานที่จัดตั้งโรงงานคัดแยกและแปรสภาพวัสดุเหลือใช้ในบริเวณพื้นที่เดียวกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

2.1.7 จัดทำและพัฒนา ระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขยะรีไซเคิล บรรจุภัณฑ์ใช้แล้ว และวัสดุเหลือใช้ให้เป็นพื้นที่ฐานเดียวกันเพื่อสามารถเปรียบเทียบหรือปรับให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา

2.1.8 กำหนดองค์กรและบทบาทหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลในการลดและใช้ประโยชน์จากของเสียของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและครบวงจร

2.1.9 กำหนดบทบาทภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ด้านขยะมูลฝอยของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

2.1.10 สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเก็บรวบรวม ขนส่ง และการกำจัดขยะมูลฝอยที่คัดแยกแล้วขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.11 ให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมลพิษอย่างแท้จริง เช่น การให้ความรู้ การตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะทำงาน การระดมความคิดเห็นในรูปแบบประชาคม

2.1.12 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมกลุ่มพื้นที่ (Cluster) เพื่อสร้างระบบการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักสุขาภิบาล แบบผสมผสาน และสนับสนุนให้มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ในรูปปุ๋ยอินทรีย์และ/ หรือแปรรูปเป็นพลังงาน ไฟฟ้าหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม

2.2 ด้านลงทุน

2.2.1 ส่งเสริมให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท เพื่อสนับสนุนการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนและในชุมชน

2.2.2 ส่งเสริมการลงทุนก่อสร้างโรงงานคัดแยก และแปรรูปวัสดุเหลือใช้ที่เหมาะสมกับลักษณะการใช้งาน ในพื้นที่โดยการให้สัมปทานแก่เอกชน หรือรัฐร่วมลงทุนกับภาคเอกชน

2.2.3 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์หรือโรงงานคัดแยก และแปรรูปวัสดุเหลือใช้ที่สามารถใช้ร่วมกันได้ในพื้นที่ระหว่างจังหวัดหลายแห่งที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งมีการนำระบบการคัดแยก และแปรรูปของเสียมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

2.2.4 ส่งเสริมการลงทุนแก่เอกชนที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการลดและใช้ประโยชน์ของเสีย โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ประสานข้อมูลการนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ (Waste information center)

2.2.5 สนับสนุนงบประมาณ สิ่งจูงใจ ความช่วยเหลือด้านวิชาการ การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่เอกชนที่เข้ามาดำเนินธุรกิจด้านลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

2.3 ด้านกฎหมาย

2.3.1 ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมจัดการขยะมูลฝอยเพื่อก่อให้เกิดการลดละคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง

2.3.2 กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากโรงงานคัดแยกและแปรสภาพวัสดุเหลือใช้ เช่น มาตรฐานน้ำทิ้ง มาตรฐานคุณภาพอากาศ มาตรฐานระดับเสียง

2.3.4 ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียม การลด และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย โดยกำหนดค่าธรรมเนียมในอัตราสูงสำหรับผู้ผลิตสินค้าที่ก่อให้เกิดขยะปริมาณมากหรือก่อให้เกิดของเสียที่ยากแก่การเก็บรวบรวม การขนส่ง การบำบัด การนำกลับมาใช้ประโยชน์

2.3.5 ปรับปรุงกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม หรือกำหนดให้มีกฎหมายเฉพาะด้าน เพื่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการมลพิษหรือสิ่งแวดล้อมให้สามารถตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ (Check and balance) เพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมปัญหามลพิษ

2.3.6 ให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมกับสินค้าทุกประเภทที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้ระบบแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมรักษาและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ให้ผลตอบแทนเชิงบวกต่อผู้ที่ปฏิบัติสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดตามกฎหมายและผลเชิงลบต่อผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การลดภาษีอากร การลดหย่อนภาษีสิ่งแวดล้อม การเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ สิทธิพิเศษ ค่าปรับ เป็นต้น

2.3.7 สร้างแรงจูงใจด้วยการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ประกอบการที่นำวัสดุใช้แล้วมาเป็นวัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิต

2.4 ด้านการสนับสนุน

2.4.1 สนับสนุนให้เอกชนดำเนินธุรกิจบริการด้านเก็บขน ขนส่ง และนำของเสียหรือวัสดุเหลือใช้มาใช้ใหม่ในรูปแบบของการว่าจ้าง การร่วมลงทุน หรือการให้สัมปทาน

2.4.2 สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดมาตรการจัดทำกิจกรรมและ โครงการด้านการลดและนำของเสียหรือวัสดุเหลือใช้มาใช้ใหม่

2.4.3 สนับสนุนให้มีการฝึกอบรม เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ด้านวิชาการ การบริหารจัดการแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

2.4.4 สนับสนุนให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อปลูกฝังทัศนคติและสร้างค่านิยมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป ในการรักษาความสะอาดของบ้านเมือง

2.4.5 สนับสนุนให้มีการคัดแยกขยะที่แหล่งกำหนดในชุมชน ได้แก่ ที่พักอาศัย สถานประกอบการ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ และโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ โดยอาศัยกลยุทธ์ของการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็นประเภทต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกับวิธีการเก็บ

รวมรวมและขนส่ง วิธีการใช้ประโยชน์และกำจัดของเสียที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2.4.6 ส่งเสริม/ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอย เช่น เทคโนโลยีการลด การคัดแยก การเก็บ และการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น

3. แนวทางการลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด

เพื่อสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางการลดขยะมูลฝอย ดังนี้

3.1 จัดทำแผนการดำเนินงานด้านการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยไว้ในแผนปฏิบัติการ เพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด ประกอบด้วย

3.1.1 เป้าหมายและประเภทขยะมูลฝอยที่ต้องการลด ในระยะเวลาที่กำหนด ในแผนการดำเนินงาน

3.1.2 กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ เช่น การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ มาตรการส่งเสริมสนับสนุนและการกำหนดมาตรการอื่น ๆ ที่จะก่อให้เกิดการลดขยะมูลฝอยตามเป้าหมายที่กำหนด

3.1.4 ระยะเวลาดำเนินการและการติดตามประเมินผล

3.2 จัดให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านการลดขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ดังนี้

3.2.1 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะมูลฝอย รวมทั้งเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ถุงพลาสติก ก่อ้งโฟม สีนํ้าที่บรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มหลายชั้น และบรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือยอื่น ๆ

3.2.2 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเลือกใช้สินค้าชนิดเติม (Refill)

3.2.3 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเลือกใช้สินค้าที่สามารถส่งคืนบรรจุภัณฑ์กลับสู่ผู้ผลิตได้

3.2.4 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ด้านการซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานได้ยาวนานขึ้น

3.2.5 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนใช้ซ้ำบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ เช่น การใช้ซ้ำถุงพลาสติก ถุงผ้า

3.2.6 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนบริโภคตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ ลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย และเลือกใช้สินค้าที่สามารถใช้ซ้ำได้หลายครั้ง

3.2.7 รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสนใจบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากวัสดุรีไซเคิล เช่น ถุงช้อปปิ้ง โปสการ์ด

3.2.8 รมรงค์ให้ผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายสินค้า มีส่วนร่วมในการลดปริมาณการใช้บรรจุภัณฑ์ จัดให้มีระบบรับซื้อซากบรรจุภัณฑ์ สนับสนุนให้มีการจำหน่ายสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบจากวัสดุรีไซเคิลและวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น

3.3 จัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนการลดขยะมูลฝอยในชุมชน ดังนี้

3.3.1 จัดโครงการหรือประสานให้มีการดำเนินโครงการที่เน้นการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยชุมชน ณ แหล่งกำเนิด ได้แก่ การจัดตั้งธนาคารขยะหรือวัสดุเหลือใช้การหมักทำปุ๋ย

3.3.2 ให้รางวัลตอบแทน ใบประกาศเกียรติคุณ หรือการส่งเสริมการขายแก่ร้านค้าผู้ประกอบการที่สามารถลดบรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย

3.3.4 จัดตั้งกลุ่มองค์กรเอกชน กลุ่มอาสาสมัครต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐ

3.3.5 ส่งเสริม/ สนับสนุนให้มีการจัดระบบผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย (ชาเล้ง) และร้านรับซื้อของเก่า

3.3.6 จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนของเสียระหว่างผู้ประกอบการ

3.4 ตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดเก็บค่าบริการจัดการขยะมูลฝอย รวมถึงค่าบริการรวบรวม ขนส่ง ตลอดจนการกำจัด โดยมีวิธีดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

3.4.1 จำหน่ายถุงบรรจุขยะมูลฝอยในราคาที่แตกต่างกันตามปริมาตรบรรจุ โดยเป็นราคาที่รวมอัตราค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวม การขนส่งและการกำจัดไว้แล้ว

3.4.2 จัดทำแอสแตมป์หรือสติ๊กเกอร์ เพื่อจำหน่ายในราคาที่แตกต่างกันตามปริมาตรของภาชนะรองรับขยะมูลฝอย โดยเป็นราคาที่รวมอัตราค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวม การขนส่ง และการกำจัดไว้แล้ว

3.5 ตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดเก็บค่าธรรมเนียมจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มเติมจากเจ้าของแหล่งกำเนิดหรือผู้ให้บริการที่จะก่อให้เกิดขยะมูลฝอยที่เป็นปัญหาต่อระบบจัดการในท้องถิ่น

3.6 ตราเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดหย่อนหรือลดค่าธรรมเนียมจัดการขยะมูลฝอยให้แก่ร้านค้าที่สามารถลดการใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือยหรือผู้ประกอบการที่สามารถลดขยะมูลฝอยได้ตามเป้าหมายที่ภาครัฐกำหนด

3.7 ให้การส่งเสริมด้านภาษีโดยการลดภาษีท้องถิ่นสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจที่ส่งเสริมให้กลไกลดขยะมูลฝอย

3.8 กำหนดให้ส่วนราชการในท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการลดขยะมูลฝอย เช่น พิมพ์หรือถ่ายเอกสารทั้งสองด้านของกระดาษ

3.9 ส่งเสริมให้ผู้จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น ห้างสรรพสินค้า อำนาจความสะดวกให้กับผู้บริโภคในการคัดแยกและส่งคืนบรรจุภัณฑ์ โดยจัดให้มีภาชนะรองรับที่เหมาะสม ณ จุดขายและเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคแยกบรรจุภัณฑ์ออกจากสินค้า ณ จุดขาย โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย

3.10 ส่งเสริมให้อาการสำนักงาน สถาบันการศึกษา ห้างสรรพสินค้า โรงแรมและสถานประกอบการอื่น ๆ ที่มีบุคลากรหรือบุคคลพักอาศัยอยู่ตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป จัดทำแผนและกิจกรรมการลดขยะมูลฝอย และนำเสนอแผนต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้สามารถติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานได้

มาตรการและแนวทางการดำเนินงานด้านขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2552-2554 เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานตามแผนด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ส่งเสริมการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่โดยหลักการ 3 Rs (Reduce reuse recycle) ในการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ
2. ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างถูกหลักวิชาการ และมีศูนย์จัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างถูกหลักวิชาการ
3. ส่งเสริมสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกหลักวิชาการ
4. เพื่อศักยภาพของศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายที่มีอยู่เดิมให้ใช้งานได้เต็มขีดความสามารถของระบบ
5. ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์ที่หมดอายุการใช้งานแล้ว เพื่อนำไปจัดการให้ถูกต้อง
6. เสริมสร้างศักยภาพและเพิ่มสมรรถนะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนสถานประกอบการภาครัฐและภาคชนในการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8. พัฒนาวิสัยทัศน์และขีดความสามารถและสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกระดับในการจัดการขยะมูลฝอยของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ

9. เสริมสร้างศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการติดตามตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอยของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ

10. ส่งเสริมคุ้มครองสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของแรงงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการประกอบอาชีพของแรงงานนอกระบบ และประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเสียและมูลฝอยติดเชื้อ

11. ติดตามและเฝ้าระวังการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

12. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อให้มีความทันสมัยและเข้าถึงง่าย

13. จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติด้านการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ

14. สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนด้านการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ

15. ปรับปรุง แก้ไข พัฒนา เพิ่มเติมกฎหมาย เพื่อเติมกฎหมายและกฎระเบียบให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ ตั้งแต่กระบวนการผลิต พฤติกรรมการบริโภค การลดและคัดแยก ณ แหล่งกำเนิด การนำกลับมาใช้ใหม่ การเก็บรวบรวม และขนย้าย

16. เสริมสร้างมาตรการควบคุม ดูแล และให้อนุญาตแก่ผู้ควบคุม ผู้ดำเนินการเก็บขน และกำจัดระบบจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ

17. มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง Clean technology ในกระบวนการผลิต

18. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการรีไซเคิล การนำกลับมาใช้ใหม่ และการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ

19. สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยเพื่อหาองค์ความรู้ เกณฑ์มาตรฐานและนวัตกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ เช่น การแปรรูปขยะเป็นพลังงานทดแทน

20. พัฒนาการใช้เทคโนโลยีสะอาด (Clean technology) ในกระบวนการผลิต

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวังทอง

ประวัติความเป็นมา

เทศบาลตำบลวังทองเป็นองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเทศบาลตำบล เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2551 ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 339 หมู่ที่ 3 ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบรุณ์ จังหวัดสระแก้ว มีเนื้อที่ประมาณ 143.9 ตารางกิโลเมตร (หรือประมาณ 89,937.50 ไร่) อยู่ห่างจากอำเภอวังสมบรุณ์ ประมาณ 15 กิโลเมตร โดยแบ่งเขตการปกครองเป็น 17 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 13,327 คน มีจำนวนครัวเรือน 4,345 ครัวเรือน

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนใน

การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการนั้นและหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

สภาพปัญหาขยะในตำบลวังทอง

ภาพที่ 5 รถขายกับข้าวเคลื่อนที่

ภาพที่ 6 ขยะจากตลาดนัดชุมชน

ภาพที่ 7 ขยะภายในโรงเรียน

ในปัจจุบันปัญหาขยะในชุมชน ได้ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และพฤติกรรมกรบริโภคที่เปลี่ยนไปจากเดิม ในการแก้ไขปัญหา ทางท้องถิ่น ได้มีการดำเนินการจัดการขยะที่เพิ่มขึ้นแล้ว แต่ปริมาณขยะที่ต้องกำจัดนั้น ไม่ได้ลดลงแต่อย่างใด และยังมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

แนวทางในการลดและคัดแยกขยะกลับมาใช้ประโยชน์ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ในการลดปัญหาดังกล่าว โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือความร่วมมือของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้สร้างขยะ จะเป็นผู้ช่วยกันแก้ไขปัญหาขยะ

การนำเสนอแนวทางในการลดและคัดแยกขยะกลับมาใช้ประโยชน์อย่างง่าย ที่ทุกคนสามารถนำไปทำได้ ทั้งการแยกขยะรีไซเคิล การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักจุลินทรีย์ เมื่อทุกคนร่วมมือร่วมใจกัน ปริมาณขยะก็จะลดลง ซึ่งจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของทุกคนในชุมชนดีขึ้น และทำให้เป็นเมืองน่าอยู่ยิ่งขึ้น

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย

1. สนับสนุนและขยายผลให้ประชาชนลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน โดยหลักการ 3R มีการจัดการเศษอาหารในครัวเรือน เศษใบไม้และกิ่งไม้ โดยหมักทำปุ๋ย
2. สร้างแรงจูงใจด้านรายได้ให้กับประชาชนในการร่วมกันคัดแยกขยะมูลฝอย ตั้งแต่บ้านเรือนเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปบำบัดและกำจัดให้เหลือน้อยที่สุด โดยการสร้างตลาดซื้อ-ขาย ขยะรีไซเคิลในชุมชน มีการกำหนดสถานที่หรือจุดนัดพบในชุมชน ที่เดินทางสะดวก หรือศูนย์รับแลกเพิ่มมูลค่าขยะ กำหนดคณัดหมายการนำขยะมารวบรวมเพื่อนำไปขายหรือรวบรวมไปกำจัด โดยให้เทศบาลและชุมชนมีการหารือและสมัครใจดำเนินการร่วมกัน
3. ส่งเสริมธุรกิจรีไซเคิลหรือการแปรรูปใช้ใหม่ โดยสนับสนุนผู้ประกอบการให้ผลิตสินค้าที่มีส่วนประกอบจากวัสดุรีไซเคิลเพิ่มมากขึ้น และพัฒนาวิธีการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูป

เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle)

4. เทศบาลจัดให้มีระบบหรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ และของเสียอันตรายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับปัญหาและศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. กำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อ และของเสียอันตราย ตั้งแต่กระบวนการผลิต พฤติกรรมการบริโภค การลดและคัดแยก ณ แหล่งกำเนิดการนำกลับมาใช้ใหม่ การเก็บรวบรวมและขนย้าย ตลอดจนการกำจัดขั้นสุดท้าย

ตัวอย่างกิจกรรมการคัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย

1. ระดับครัวเรือน

1.1 สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ เช่น กระจาดต้นไม้จากยางรถยนต์เก่า แจกกันจากขวดพลาสติก กระจาจากกล่องนม

1.2 การทำน้ำหมักจุลินทรีย์

น้ำหมักจุลินทรีย์ คือ สารละลายที่ได้จากการย่อยสลายเศษจากส่วนต่างๆ ของพืชหรือสัตว์โดยผ่านกระบวนการหมักในสภาพที่ไม่มีออกซิเจน มีจุลินทรีย์ทำหน้าที่ย่อยสลายเศษซากพืชและซากสัตว์เหล่านั้นให้กลายเป็นสารละลายรวมถึงการใช้เอนไซม์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือมีการเติมเอนไซม์หรือการเร่งการย่อยสลาย ทำให้เกิดกระบวนการย่อยสลายได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

1.3 การหมักปุ๋ยอินทรีย์

ในปัจจุบันขยะประเภทผัก ผลไม้ เศษใบไม้ และเศษอาหารซึ่งเป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้ นับวันจะเพิ่มปริมาณมากขึ้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดปัญหาที่ยั่งยืนในการกำจัด ดังนั้น การทำปุ๋ยหมักจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถลดปริมาณขยะ และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกร เป็นการส่งเสริมการทำเกษตรแบบธรรมชาติ

วัตถุประสงค์

1. ลดปริมาณขยะอินทรีย์ที่จะต้องนำไปกำจัดอันเป็นการลดค่าใช้จ่ายในเรื่องการกำจัด

2. เพิ่มรายได้ให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ

3. นำปุ๋ยหมักที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง

2. ระดับชุมชน

2.1 ผ้าปารีไชเคิล

กิจกรรมผ้าป่ารีไซเคิลเป็นกิจกรรมที่เน้นความร่วมมือระหว่างชุมชน ข้าราชการ และสถาบันทางศาสนาในชุมชน เนื่องจากวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยผูกพันกับพิธีกรรมทางศาสนาและให้ความสำคัญกับสถาบันทางศาสนาในแง่ของการเป็นศูนย์กลางในการพบปะ แลกเปลี่ยนความคิด การเรียนรู้ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมนี้จะเป็นการชักชวนให้ชุมชนคัดแยกและรวบรวมวัสดุรีไซเคิล นำมาเป็นปัจจัยในการทอดผ้าป่า แทนการใช้เงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ใน ชีวิตประจำวัน จากนั้นประสานให้ร้านรับซื้อของเก่าเข้ามารับซื้อคำนวณมูลค่าเป็นจำนวนเงินเพื่อ ถวายให้วัดซึ่งการจัดกิจกรรมนี้สามารถดำเนินงานได้ตลอดปีและสามารถหมุนเวียนกิจกรรมในวัด ที่อยู่ใกล้เคียงชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีของสมาชิกในชุมชนเนื่องจาก เป็นสมาชิกทุกวัยสามารถร่วมกันดำเนินการได้

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนรู้จักวิธีการคัดแยกขยะรีไซเคิล โดยผ่านการทำบุญ

2.2 ธนาคารขยะรีไซเคิล ในโรงเรียน และชุมชน

และผู้จัดทำขอยกตัวอย่างกิจกรรมที่จะใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวังทอง คือ โครงการธนาคารขยะรีไซเคิล ซึ่งการจัดกิจกรรมธนาคารขยะมี เป้าหมายเพื่อให้ประชาชน นักเรียน แต่ละโรงเรียน คณะครู อาจารย์ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน สถานที่ราชการ สถานที่สาธารณะ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะมูลฝอย รวมทั้งสร้างนิสัยการออมทรัพย์ ลักษณะ ของกิจกรรม เริ่มจากการรับสมัครสมาชิกแล้วนำวัสดุรีไซเคิลมาชั่งน้ำหนักและคำนวณเป็นจำนวน เงินบันทึกลงสมุดคู่ฝากโดยใช้ราคาที่ได้ประสานกับร้านรับซื้อของเก่าเป็นเกณฑ์ในการกำหนด ราคา รายได้ของกิจกรรมมาจากผลต่างของราคาที่คณะทำงานกำหนด กับราคาที่สามารถขายให้กับ ร้านรับซื้อ ซึ่งต้องมีการหักค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกจิตสำนึกในการจัดการขยะและการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน
2. เป็นการช่วยลดปริมาณขยะและเสริมสร้างความรู้ในเรื่องการคัดแยกขยะที่ ถูกต้องเหมาะสม
3. เพื่อนำผลพลอยได้จากที่ตั้งธนาคารขยะมาตั้งเป็นกองทุนสนับสนุนกิจกรรม ต่าง ๆ ในชุมชน
4. เพื่อเป็นการสร้างรูปแบบการจัดการขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การดำเนินงาน

อุปกรณ์

1. เครื่องชั่งน้ำหนัก

2. สถานที่เก็บรวบรวมวัสดุรีไซเคิล

3. สมุดคู่มือและเอกสารบัญชี

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ประชุมชี้แจง

เพื่อชี้แจงให้กับชุมชนทราบถึงจุดประสงค์ในการจัดทำโครงการธนาคารขยะ

2. จัดตั้งคณะทำงาน

เพื่อจัดตั้งคณะทำงาน โครงการธนาคารขยะ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ผู้จัดการธนาคารขยะ	จำนวน 1 คน
2.2 เจ้าหน้าที่คัดแยกขยะและชั่งน้ำหนัก	จำนวน 2 คน
2.3 เจ้าหน้าที่จดบันทึกและคิดเป็นจำนวนเงิน	จำนวน 2 คน
2.3 เจ้าหน้าที่ลงสมุดคู่มือบัญชีอื่น ๆ	จำนวน 1 คน

3. มอบหมายภารกิจ

เพื่อมอบหมายหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ในคณะทำงานไปปฏิบัติงานในเบื้องต้นดังนี้

- 3.1 จัดหาสถานที่ที่ใช้ในการจัดเก็บขยะรีไซเคิลก่อนนำไปขาย
- 3.2 จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดทำธนาคารขยะ เช่น เครื่องชั่ง
- 3.3 จัดทำสมุดคู่มือ สมุดฝาก สมุดถอน และเอกสารในการทำบัญชีที่จำเป็น
- 3.4 ติดต่อประสานงานกับร้านค้าของเก่าในเรื่องเกี่ยวกับราคาขยะรีไซเคิล

ประเภทต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นตารางเปรียบเทียบราคาขยะรีไซเคิลแต่ละประเภท (ราคาสามารถเปลี่ยนแปลงได้) พร้อมทั้งกำหนดวันที่เข้ามารับซื้อจากธนาคาร

4. การประชาสัมพันธ์เพื่อชี้แจงกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ

ประเภทของมูลฝอย ผลที่คาดว่าจะได้รับ

5. การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ คัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะในรูปแบบต่าง ๆ กับสมาชิกในชุมชน

6. การจัดทำงบประมาณสนับสนุนในการก่อสร้างศูนย์ฯ จากหน่วยงานราชการ เช่น กองทุนเพื่อสังคม

7. การดำเนินงานธนาคารขยะ โดยให้การดำเนินงานของธนาคารอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการชุมชนมีการออกกฎระเบียบในการทำงาน ควรมีการรายงานผลการดำเนินงานทางบัญชีแก่คณะกรรมการชุมชนและสมาชิกในชุมชนเป็นระยะ

8. การประเมินผลการจัดกิจกรรมจากจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วม ปริมาณวัสดุรีไซเคิลที่รับจากสมาชิกนำมาฝาก จำนวนเงินและเงินทุนหมุนเวียนที่เกิดจากการขายให้ร้านรับซื้อ

ของเก่า หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ควรมีการจัดทำป้ายแสดงผลการจัดกิจกรรม หรือประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทราบผลการจัดกิจกรรมเป็นระยะ ซึ่งจะเป็นการชักชวนสมาชิกที่เหลือให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

หน้าที่คณะกรรมการ

1. ผู้จัดการธนาคารรับผิดชอบการดำเนินงานในภาพรวมของธนาคาร โดยต้องควบคุมดูแลการทำงานของฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายควบคุม
2. เจ้าหน้าที่คัดแยกรับผิดชอบการคัดแยกขยะที่สามารถนำมาขายบริเวณที่ทำการในเวลาทำการ และทำการคัดแยกประเภทเพื่อการจัดเก็บที่เป็นระเบียบในบริเวณสถานที่เก็บ พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิก ได้แก่ ชื่อ-สกุล เลขที่ ประเภทและปริมาณ วัสดุรีไซเคิล เพื่อส่งต่อเจ้าหน้าที่คิดเงิน
3. เจ้าหน้าที่คิดเงิน รับผิดชอบเทียบกับราคาที่กำหนดและคิดจำนวนเงินของสินค้าที่สมาชิกนำมาฝาก พร้อมกับรับผิดชอบการฝาก-ถอนเงินของสมาชิก
 - 3.1 เจ้าหน้าที่บัญชีรับผิดชอบเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เช่น สรุปรยอดเงินฝากของสมาชิกสรุปรายรับ-รายจ่าย ของธนาคารขยะ และบันทึกรายละเอียดและยอดคงเหลือของสินค้าตามประเภทปริมาณ ราคา โดยต้องทำการบันทึกทุกวันที่เปิดทำการ
 - 3.2 ที่ปรึกษารับผิดชอบเรื่องการควบคุมการดำเนินงาน การประสานร้านรับซื้อของเก่าเพื่อขายวัสดุรีไซเคิล และดูแลเกี่ยวกับการเงินของโครงการ พร้อมทั้ง ดูแลเอกสารการเบิกจ่ายเงินของสมาชิกธนาคารขยะให้สามารถตรวจสอบได้

แบบฟอร์มที่ใช้ในธนาคาร

1. ใบสมัคร
2. ทะเบียนคุมลูกค้า ธนาคารขยะรีไซเคิล
3. ใบนำฝาก
4. ใบถอนเงิน
5. สมุดคู่ฝาก
6. สรุปรการนำฝาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัลย์พร สกุลทอง (2551) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะ

มูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ประชาชนมีพฤติกรรมเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้ได้อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรมเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรม การทิ้งขยะเปียก โดยจะต้องมีถังขยะรองรับเสมอ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง พบว่า เมื่ออายุ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด แตกต่างกัน พฤติกรรมโดยรวมทั้งสามด้านในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับมาก

นันทพร มณีรัตน์ (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีระดับความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยในครัวเรือนและมีระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพหลักของครัวเรือนและขนาดของจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างก็มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับรายได้รวมของครัวเรือนต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในเฉพาะด้านการกำจัดขยะมูลฝอยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ประชาชนที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยในครัวเรือนต่างกัน มีระดับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุภาพร ศรีงาม (2552) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุในช่วง 25-35 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพรับจ้าง โดยอาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป มีรายได้ในครัวเรือนต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน และมีสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากโทรทัศน์ พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ปรากฏว่าปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านที่ 1 พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย โดยภาพรวมระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37, SD = 0.68$) ด้านที่ 2 พฤติกรรมด้านการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ โดยภาพรวมระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57, SD = 0.78$) และด้านที่ 3 พฤติกรรม

การจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยในภาพรวมระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48, SD = 0.81$)

จิติรัตน์ ชิติภมรรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี และรายด้านทั้ง 3 ด้านอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการลดปริมาณขยะ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยพบว่าผู้ที่มีอายุมากมีพฤติกรรมในการจัดการขยะดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย แต่เรื่องการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาน้อย มีพฤติกรรมในการจัดการขยะดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า ส่วนอาชีพ พบว่า ผู้ที่ พ่อบ้าน/ แม่บ้าน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะดีกว่าอาชีพอื่น นอกจากนั้นพบว่า เพศ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ในครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว และการได้รับข่าวสารที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน

ชัยพร แพภิรมย์รัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยและแนวทางการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนชุมชนบ้านซากแก้ว เทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในชุมชนบ้านซากแก้วที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 31-45 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีรายได้ครัวเรือนต่อเดือนที่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท ในส่วนของความรู้พบว่าระดับคะแนนความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยมีระดับความรู้ในระดับปานกลาง ประชาชนมีความรู้เป็นอย่างดีในเรื่องของกระบวนการคัดแยกขยะมูลฝอย ในส่วนของทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมีทัศนคติที่ดีและมีพฤติกรรมค่อนข้างดี ในส่วนของแนวทางการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอย พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าเทศบาลควรจัดหาถังขยะภายในครัวเรือนเพื่อให้การคัดแยกขยะในชุมชนมีระบบและถูกต้องเป็นลำดับแรก ในส่วนของการศึกษาความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยพบว่า เพศ และรับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย แต่พบว่า ช่วงอายุ อาชีพ และระดับรายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย และจากผลการศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะว่าเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ ควรมอบหมายให้หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการจัดการขยะมูลฝอยด้วยวิธีการคัดแยกขยะที่ครอบคลุมทุกด้าน รวมถึง การเตรียมงบประมาณปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนและจัดหาถึงขยะมูลฝอยชนิด แยกประเภทเพื่อรองรับขยะมูลฝอยที่จะผ่านการคัดแยกขยะมูลฝอยจากครัวเรือนในอนาคต

ดิเรกฤทธิ์ ทะกาญจน์ (2553) การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม สำหรับเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบ การจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมสำหรับเทศบาลนครหาดใหญ่

การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 องค์ประกอบ คือ

1. การคัดแยกขยะมูลฝอย
2. การนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ใหม่
3. เทคโนโลยีที่ใช้ในศูนย์คัดแยกแปรรูปขยะมูลฝอย
4. ศูนย์คัดแยกและแปรรูปของขยะมูลฝอย
5. เทศบาล
6. ภาคเอกชน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่ดีที่สุดและมี

ประสิทธิภาพสูงสุด

คือ การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุอันจะมีผลทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัดมีจำนวน น้อยลง กล่าวคือ การลดปริมาณขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ดังนี้

1. การคัดแยกขยะมูลฝอย ประกอบด้วย
 - 1.1 การคัดแยกขยะมูลฝอยในแหล่งที่พักอาศัย
 - 1.2 การคัดแยกมูลฝอยรวมในชุมชน
 - 1.3 รูปแบบของการคัดแยกขยะมูลฝอย
 - 1.4 การดำเนินงานในการคัดแยกขยะ
2. การนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ใหม่ ประกอบด้วย
 - 2.1 ขบวนการนำกลับคืนวัสดุเหลือใช้ (Waste recovery) ในชุมชน
 - 2.2 ระบบเก็บรวบรวมขยะรีไซเคิล
 - 2.3 อุตสาหกรรมท้องถิ่นที่จะรองรับการแปรรูปสภาพวัสดุเหลือใช้
3. เทคโนโลยีที่ใช้ในศูนย์คัดแยกขยะและแปรรูปขยะมูลฝอย ประกอบด้วย
 - 3.1 เทคโนโลยีสำหรับชุมชน ที่ดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ใช้ได้ใหม่ทุกประเภท
 - 3.2 เทคโนโลยีสำหรับชุมชนที่คัดแยกขยะรีไซเคิล

3.3 เทคโนโลยีสำหรับชุมชนที่คัดแยกขยะย่อยสลายและขยะทั่วไปรวมกับขยะรีไซเคิล

4. ศูนย์คัดแยกและแปรรูปขยะมูลฝอย จะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับปริมาณขยะมูลฝอยโดยรวม ปริมาณขยะมูลฝอยที่รีไซเคิล (Recyclable waste) และสถานที่ตั้งใกล้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยบริเวณพื้นที่ฝั่งกลบของเทศบาล เพื่อความสะดวกในการตัดการเศษที่เหลือจากการคัดแยก

5. เทศบาล ต้องเป็นแกนหลักในการบริหารจัดการศูนย์คัดแยกและแปรรูปขยะมูลฝอย โดยต้องประชาสัมพันธ์และสร้างจิตสำนึกประชาชน เช่น การคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่

6. ภาคเอกชน ที่ประกอบการเกี่ยวกับการซื้อของเก่าต้องส่งเสริมให้การประกอบการในลักษณะนี้ดำรงอยู่อย่างแพร่หลายและกระจายอยู่ทั่วไป เพื่อให้เกิดความสะดวกในการซื้อ-ขายระหว่างผู้คัดแยก ณ แหล่งกำเนิดกับผู้ค้าของเก่าหรือเทศบาล

ธงชัย ทองทวี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม ปัญหาที่พบ คือ ปัญหากลิ่นเหม็นของกองขยะ ปัญหาแมลงวันและสัตว์นำโรคนิดต่าง ๆ ปัญหาควันจากการเผาขยะมูลฝอย แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขามในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยนั้น มีความเห็นร่วมกันว่าควรร่วมมือกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาของ ธงชัย (2553) ได้เน้นให้มีความร่วมมือกันทั้งภาครัฐภาคเอกชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาของ ธนกฤต (2553) ที่เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการขยะในชุมชน

สมหญิง นุชปาน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยค่อนข้างไม่เหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยดีที่สุดคือด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reuse) ครั้วเรือนเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวรและมีอายุการใช้งานนาน และซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill) เพื่อลดปริมาณขยะรองลงมาคือ ด้านการนำมาใช้ซ้ำ (Reuse) ครั้วเรือนมีการนำกระดาษที่เหลือมาใช้ทำกระดาษโน้ต และนำขวดน้ำหวานหรือขวดแก้วอื่นที่ใช้แล้ว นำมาบรรจุน้ำดื่ม

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ในครั้วเรือน

ต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยพบว่า กลุ่มที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 20,001-30,000 บาท เหมาะสมกว่ากลุ่มที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อเดือนต่ำกว่า 20,001 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเหมาะสมกว่ากลุ่มที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 3 ปี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 มีพฤติกรรมเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่า ใบเล็กหลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรมการทิ้งขยะเปียก โดยจะต้องมีถังขยะรองรับเสมอ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย พบว่า อายุและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทรายแตกต่างกันมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

กิตติ วิชาวงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเหมาะสมสูงเป็นอันดับแรกคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้ได้ อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ประชาชนเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรม มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภทมีการนำส่วนที่ขายได้ไปจำหน่ายที่ร้านของเก่า

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนและการรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ที่รับนัยสำคัญทางสถิติ .05

เจรจา นูเมฆ และพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเวียงเทิง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนต่อวันส่วนใหญ่มีปริมาณไม่เกิน 20 ลิตร (1 ปี๊บ) โดยมีขยะประเภทถุงพลาสติกมากที่สุด ที่มาของขยะมูลฝอยส่วนใหญ่มาจากตลาด ประชาชนส่วนใหญ่มีวิธีการจัดการขยะมูลฝอยโดยใช้บริการเทศบาล มีการนำขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ไปขายให้กับผู้รับซื้อของเก่ามากที่สุด ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าเทศบาลควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน และเห็นว่าโครงการที่เทศบาลดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จ ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และบทบาทในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเวียงเทิง โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเวียงเทิง ดำเนินการตั้งแต่การรวบรวมขยะมูลฝอย การขนส่งขยะมูลฝอย การกำจัดขยะมูลฝอย รวมทั้งการจัดทำนโยบาย โครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยแบ่งออกเป็นสองเขตพื้นที่ คือ เขตพื้นที่เดิม ได้แก่ หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 15 และเขตพื้นที่ใหม่ ได้แก่ หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 14 และหมู่ที่ 20 ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือเทศบาลมีพื้นที่หรือบ่อขยะที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบอย่างจำกัด และยังไม่สามารถหาพื้นที่ใหม่ แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ เทศบาลควรจัดทำโครงการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนโดยเน้นในเชิงสัญลักษณ์หรือเชิงรูปธรรมให้มากขึ้น เน้นในการจัดกิจกรรมหรือโครงการกับกลุ่มสตรี หรือกลุ่มแม่บ้าน เทศบาลควรณรงค์ให้ประชาชนกำจัดขยะอย่างถูกวิธี และประชาชนในเขตเทศบาลควรตรวจสอบวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาล

ชัยชนะ สงคำ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนมีการเก็บกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ ประชาชนได้เก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้งาน

ได้อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยประชาชนให้ความช่วยเหลือกับเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง เป็นอย่างดี รองลงมาประชาชนเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็ก หลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีการทิ้งขยะตรงตามเวลานัดของเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง ในการช่วยลดขยะ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล พบว่าเพศที่ต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ส่วนรายได้ครัวเรือนต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ปภาวิน เหน็ดขุนทด (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมาว่าในทุกวันนี้ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ ได้พบปัญหาเกี่ยวกับการไม่คัดแยกขยะก่อนทิ้งให้ถูกวิธี โดยนำไปทิ้งรวมใส่ถังขยะ ทำให้การจัดการขยะในพื้นที่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือเพื่อศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่ และการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 380 คน จากนั้นวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่าคะแนนของการลดปริมาณขยะ การนำขยะกลับมาใช้ใหม่และการคัดแยกขยะก่อนทิ้งอยู่ในระดับสูงโดยทั่วไปแล้วประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ยกเว้นขยะประเภทแบตเตอรี่ โทรศัพท์ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ ควรจัดอบรมประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

พรทิพย์ บุญเพ็ง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด รองลงมาคือด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือน และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการกำจัดขยะจากครัวเรือน ส่วนข้อเสนอแนะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ต่อการจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือน มีค่าความถี่มากที่สุด รองลงมาคือ

ด้านการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด และอันดับสุดท้ายคือด้านการกำจัดขยะจากครัวเรือน

ประเมษฐ ห่วงมิตร (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย มากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขาย หรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ประชาชนเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรม การทิ้งขยะเปียกจะต้องมีถังขยะรองรับเสมอ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ อายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ในครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งต่างจากผลการศึกษาของพิภัทร แสงสินธุสร (2550) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย เมื่อแยกพิจารณา พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรายด้านซึ่งพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อนำผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรายด้านมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรายด้านของประเมษฐ ห่วงมิตร (2550) ที่พบว่าผลการศึกษาระหว่างนักวิจัยทั้งสองท่านนี้มีผลการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตมีระดับการศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารต่างกันทำให้มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

จากผลการศึกษาพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนชนบทหรือชุมชนเมืองต่างก็มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน คือ ถ้าชุมชนใดมีการบริหารที่ดี มีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถหรือระดับการศึกษาที่สูงจะทำให้ชุมชนนั้นมีการบริหารจัดการขยะได้ดี เช่น มีการเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะ มีการคัดแยกเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนทำให้ชุมชนนั้นมีปริมาณขยะลดลง และทำให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น ถ้าชุมชนใดขาดการบริหารงานที่ดี มีผู้นำที่ไม่มีความรู้หรือการศึกษาระดับต่ำ จะทำให้ชุมชนนั้นมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นและทำให้มีสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ทำให้คนในชุมชนไม่มีการพัฒนา

ดังนั้น ถ้าทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของชุมชน และมีการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะที่ถูกวิธีให้แก่ประชาชนก็จะทำให้ประชาชนในชุมชนนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ปริมาณขยะก็จะลดลง ทำให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

สรุปตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 1 สรุปตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย	ผลการศึกษา
เพศ	กิตติ วิชาวงศ์ (2554) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูล ฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูล ฝอยแตกต่างกัน
เพศ	ปรเมษฐ ห่วงมิตร (2550) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูล ฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มี เพศ อายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ในครอบครัวต่อเดือน จำนวน สมาชิกในครอบครัว และลักษณะที่อยู่ อาศัยต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตลาดพร้าวกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน
อายุ	สมหญิง นุชปาน (2553) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูล ฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล บางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีอายุ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูล ฝอยของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลบางทรายแตกต่างกัน
	กิตติ วิชาวงศ์ (2554) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูล ฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะ มูลฝอยแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย	ผลการศึกษา
อาชีพ	ฐิติรัตน์ ฐิติภมรรัตน์ (2552) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของ เทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันมี พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกัน
อาชีพ	กิตติ วิชาวงศ์ (2554) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูล ฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะ มูลฝอยแตกต่างกัน
ระดับ การศึกษา	ฐิติรัตน์ ฐิติภมรรัตน์ (2552) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของ เทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัด ชลบุรี	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันมี พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกัน
	กิตติ วิชาวงศ์ (2554) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูล ฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล ทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะ มูลฝอยแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย	ผลการศึกษา
รายได้ในครัวเรือน	สมหญิง นุชปาน (2553) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน
	กิตติ วิชาวงศ์ (2554) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีเพศอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน
จำนวนสมาชิก	วลัยพร สกุลพอง (2551) ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีอายุและจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันส่งผลให้พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดแตกต่างกัน
	สมหญิง นุชปาน (2553) ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี	ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมี อายุและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทรายแตกต่างกัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวคิด/ ทฤษฎี/ งานวิจัย	ผลการศึกษา
ด้านการลดปริมาณการผลิตขยะมูลฝอย	การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร กรมควบคุมมลพิษ (2547)	วิธีการพยายามลดขยะมูลฝอยให้เกิดน้อยที่สุดโดยลดจากแหล่งกำเนิด เช่น เลือกใช้หรือซื้อสินค้าที่ใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์น้อยที่สุดการไม่สนับสนุนและซื้อสินค้าประเภทใช้ได้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง การรู้จักตัดแปลงการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัดและคุ้มค่า เป็นต้น
ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่		การคัดแยกวัสดุรีไซเคิลออกจากขยะมูลฝอยในชุมชนเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ได้แก่กระดาษพลาสติกแก้ว โลหะต่าง ๆ ได้ เป็นต้น
ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย		วิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่ใช้หลักการแยกขยะมูลฝอยบางประเภทออกจากขยะมูลฝอยชุมชนได้แก่การคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็นประเภทขยะมูลฝอยแห้งขยะมูลฝอยสลายตัวง่ายขยะมูลฝอยทั่วไปและของเสียที่เป็นอันตราย เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ในครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. เสนอผลการแปลผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำนวน 4,345 ครัวเรือน (เทศบาลตำบลวังทอง, 2557)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังทอง ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1947, p. 14) อ้างถึงใน รุ่งอรุณ วงษ์อินทร์, 2556, หน้า 62; สมหญิง นุชปาน, 2553, หน้า 37) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อน (e) ขนาดประชากรที่ยอมรับได้ .05 โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ กำหนดให้เท่ากับ .05

จากสูตร สามารถแทนค่าได้ดังนี้

$$N = 4,345 \text{ ครัวเรือน}$$

$$e = .05 \text{ (คลาดเคลื่อนได้ 5% หรือ .05)} \quad \text{แทนค่าในสูตร}$$

$$n = \frac{4,345}{1+4,345(0.05)^2}$$

$$n = 366 \text{ ครัวเรือน}$$

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตัวแทนครัวเรือนจำนวน 366 ครัวเรือน โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Stratified random sampling) ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{จำนวนขนาดตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนครัวเรือนในแต่ละตำบล}}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 2 ข้อมูลจำนวนครัวเรือนของเทศบาลตำบลวังทอง

หมู่ที่/ ตำบลวังทอง	จำนวนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
หมู่ที่ 1	444	37
หมู่ที่ 2	364	30
หมู่ที่ 3	320	27
หมู่ที่ 4	374	31
หมู่ที่ 5	306	26
หมู่ที่ 6	234	20
หมู่ที่ 7	225	19
หมู่ที่ 8	253	21
หมู่ที่ 9	264	22

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หมู่ที่/ ตำบลวังทอง	จำนวนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
หมู่ที่ 10	250	21
หมู่ที่ 11	228	19
หมู่ที่ 12	237	20
หมู่ที่ 13	269	23
หมู่ที่ 14	96	9
หมู่ที่ 15	166	14
หมู่ที่ 16	176	15
หมู่ที่ 17	139	12
รวม	4,345	366

หมายเหตุ: สำนักงานทะเบียนและบัตรอำเภอวังสมบูรณ์ (ข้อมูล ณ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2557)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ เครื่องมือแบบสอบถาม โดยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวนี้ มาสร้างเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อครัวเรือน และจำนวนสมาชิก
ตอนที่ 2 เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน (Rating scale) เกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เพื่อประเมินพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง รวมคำถามจำนวนทั้งสิ้น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย	จำนวน 5 ข้อ

ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนตามความคิดเห็น ดังนี้

ระดับปฏิบัติเป็นประจำ	ให้ 2 คะแนน
ระดับปฏิบัติบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน
ระดับไม่ปฏิบัติ	ให้ 0 คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

- ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
- นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ
 - 3.1 นายณรงค์ จันทรัมย์กุล ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลวังทอง
 - 3.2 นางกาญจนา ไม้สวัสดิ์ ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลวังทอง
 - 3.3 นายณรงค์ศักดิ์ เชื้อรอด ตำแหน่ง รองปลัดเทศบาลตำบลวังทอง
 เพื่อตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามให้ถูกต้องตามแนวทางของการศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงในเนื้อหาให้มีความถูกต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item-objective congruence) ทั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 จากผู้เชี่ยวชาญนำไปใช้ในการวิจัย
- นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขในเบื้องต้น ไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7 ซึ่งแสดงว่า แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือได้ จึงสามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยผ่านกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์
3. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 366 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ในครัวเรือน ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิก โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ลักษณะของประชากร โดยใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลตามพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังทอง โดยใช้สถิติ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง ระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ โดยการทดสอบค่าที (t-test) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง ระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างในด้านระดับศึกษา อาชีพ รายได้และ จำนวนสมาชิก โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และใช้สูตรการจัดรายคู่เมื่อมีความแตกต่างด้วยสูตร LSD

เกณฑ์การแปลผล

นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ผลหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยมีเกณฑ์ในการแปลความ ดังนี้ ในการแปลความหมายของคะแนน ระดับความต้องการเกิดจากการวิเคราะห์เพื่อ

ให้ทราบว่าจะอยู่ในระดับใดจากการจัดกลุ่มคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีการจัดช่วงกลุ่มคะแนนดังนี้

1. หาค่าพิสัย (Range) จากคะแนนที่ได้รับการสอบถาม โดยนำคะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด

2-0

2. หาอัตราภาคชั้น (Interval) โดยการกำหนดพิสัยหารด้วยจำนวนชั้นเท่ากับ 3 ระดับ

$$\begin{aligned} \text{อัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{2-0}{3} \\ &= 0.66 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ย 0.00-1.00 หมายถึง ครูวเรียนมีพฤติกรรมการจัดการขยะอยู่ในระดับไม่ปฏิบัติ

คะแนนเฉลี่ย 1.01-2.00 หมายถึง ครูวเรียนมีพฤติกรรมการจัดการขยะอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง

คะแนนเฉลี่ย 2.01-3.00 หมายถึง ครูวเรียนมีพฤติกรรมการจัดการขยะอยู่ในระดับปฏิบัติประจำ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว และเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ในครัวเรือน ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 366 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ในครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	210	57.38
หญิง	156	42.62
รวม	366	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ไม่เกิน 40 ปี	61	16.67
41-60 ปี	149	40.71
61 ปีขึ้นไป	156	42.62
รวม	366	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 6	231	63.11
มัธยมศึกษาปีที่ 3	69	18.85
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.	27	7.38
อนุปริญญา/ ปวส.	27	7.38
ปริญญาตรีขึ้นไป	12	3.28
รวม	366	100.00
อาชีพ		
เกษตรกร	200	54.64
ค้าขาย	106	28.96
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	20	5.46
นักเรียน/ นักศึกษา	11	3.01
รับจ้างทั่วไป	26	7.10
ว่างงาน	3	.82
รวม	366	100.00
รายได้ในครัวเรือน		
ต่ำกว่า 5000 บาท	56	15.30
5,001-10,000 บาท	118	32.24
10,001-20,000 บาท	178	48.63
20,001 บาทขึ้นไป	14	3.83
รวม	366	100.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-3 คน	129	35.25
4-6 คน	186	50.82
มากกว่า 6 คน	51	13.93
รวม	366	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

เพศ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.38 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 42.62

อายุ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 42.62 รองลงมาคือ อายุ 41-60 ปี, และสุดท้ายอายุไม่เกิน 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.71 และ 16.67 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 63.11 รองลงมาคือระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.85, มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.38, มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญา/ ปวส.จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.38 และสุดท้ายมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.28ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 54.64 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 28.96 อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 อาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.46 อาชีพนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.01 และสุดท้ายคือว่างงาน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ .82 ตามลำดับ

รายได้ในครัวเรือน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 48.63 รองลงมา คือมีรายได้ 5,001-10,000 บาท จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 32.24, มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.30 และสุดท้ายมีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.83 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.82 รองลงมาคือ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 35.25 และสุดท้ายคือมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.93 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 4 จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับ

พฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย

ด้านการลดการเกิด ขยะมูลฝอย	ระดับพฤติกรรม			\bar{X}	SD	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย				
1. ท่านเลือกใช้สินค้าผลิตภัณฑ์ ชนิดเติม เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้าง จาน น้ำยาทำความสะอาดและ ถ่านไฟฉายชนิดชาร์ตใหม่	147 (40.16)	217 (59.29)	2 (.55)	1.40	.50	ปฏิบัติ บางครั้ง	5
2. ท่านใช้บรรจุภาชนะแทนบรรจุ ภัณฑ์หรือภาชนะอื่นที่ย่อยสลาย ง่าย หรือไม่ เช่น ปิ่นโต	285 (77.87)	81 (22.13)	0 (0.00)	1.78	.42	ปฏิบัติ บางครั้ง	3
3. ท่านลดการใช้โฟมและถุง พลาสติก มาใช้แทนภาชนะอื่นที่ย่อย สลายง่ายเพื่อลดขยะหรือไม่	285 (77.87)	80 (21.86)	1 (.27)	1.78	.42	ปฏิบัติ บางครั้ง	4
4. ท่านใช้ผ้าเช็ดหน้าแทน กระดาษทิชชูหรือไม่	276 (75.41)	88 (24.04)	2 (.55)	1.75	.45	ปฏิบัติ บางครั้ง	2
5. ท่านเลือกซื้อสินค้าชนิดเติม เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยหรือไม่	293 (80.05)	73 (19.95)	0 (0.00)	1.80	.40	ปฏิบัติ บางครั้ง	1
ภาพรวม				1.70	.33	ปฏิบัติ บางครั้ง	

จากตารางที่ 4 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวัง สมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยพบว่า ในภาพรวมของประชาชนมี พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในการรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้งมีค่าเฉลี่ย 1.70 ($SD = .33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การเลือกซื้อสินค้าชนิดเติม เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยเป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง มีค่าเฉลี่ย 1.80 ($SD = .40$) รองลงมา การใช้ผ้าเช็ดหน้า แทนกระดาษทิชชู มีค่าเฉลี่ย 1.75 ($SD = .45$) การใช้บรรจุภาชนะแทนบรรจุภัณฑ์หรือภาชนะอื่นที่ย่อยสลายง่าย เช่น ปิ่นโตมีค่าเฉลี่ย 1.78 ($SD = .42$) ลดการใช้โฟมและถุงพลาสติกมาใช้แทนภาชนะอื่นที่ย่อยสลายง่าย เพื่อลดขยะมูลฝอยมีค่าเฉลี่ย 1.78 ($SD = .42$) และการเลือกใช้สินค้าผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาดและถ่านไฟฉายชนิดชาร์ตใหม่มีค่าเฉลี่ย 1.40 ($SD = .50$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่

ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	ระดับพฤติกรรม			\bar{X}	SD	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย				
1. ท่านนำกระดาษที่ใช้แล้ว 1 หน้ากลับมาใช้ใหม่ หรือไม่ (2 หน้า)	72 (19.67)	282 (77.05)	12 (3.28)	1.16	.45	ปฏิบัติ บางครั้ง	6
2. ขยะประเภทขวดพลาสติก หรือขวดแก้ว ท่านนำกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่ หรือไม่	298 (81.42)	68 (18.58)	0 (0.00)	1.81	.39	ปฏิบัติ บางครั้ง	4
3. ขยะที่เป็นวัสดุประเภทโลหะ ท่านเก็บไว้ขาย หรือนำกลับมาใช้ ประโยชน์อีกหรือไม่	304 (83.06)	62 (16.94)	0 (0.00)	1.83	.38	ปฏิบัติ บางครั้ง	2
4. ท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้ งานได้ นำกลับมาใช้ใหม่ได้อีก หรือไม่	291 (79.51)	74 (20.22)	1 (.27)	1.79	.41	ปฏิบัติ บางครั้ง	5
5. วัสดุประเภทไม้ ท่านนำ กลับมาใช้งานใหม่ได้อีกหรือไม่	305 (83.33)	61 (16.67)	0 (0.00)	1.83	.37	ปฏิบัติ บางครั้ง	3

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	ระดับพฤติกรรม			\bar{X}	SD	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย				
6. ขยะประเภทกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ ท่านเก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้ในงานอื่นหรือไม่	335 (91.53)	31 (8.47)	0 (0.00)	1.92	.28	ปฏิบัติ บางครั้ง	1
ภาพรวม				1.72	.25	ปฏิบัติ บางครั้ง	

จากตารางที่ 5 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่า

ในภาพรวมของประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง มีค่าเฉลี่ย 1.72 ($SD = .25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ขยะประเภทกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ ท่านเก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้ในงานเป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง มีค่าเฉลี่ย 1.92 ($SD = .28$) รองลงมา ขยะที่เป็นวัสดุประเภทโลหะ ท่านเก็บไว้ขาย หรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 1.83 ($SD = .38$) วัสดุประเภทไม้ ท่านนำกลับมาใช้งานใหม่ได้ มีค่าเฉลี่ย 1.83 ($SD = .37$) ขยะประเภทขวดพลาสติกหรือขวดแก้ว ท่านนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ มีค่าเฉลี่ย 1.81 ($SD = .39$) การเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้นำกลับมาใช้ใหม่ มีค่าเฉลี่ย 1.79 ($SD = .41$) และการนำกระดาษที่ใช้แล้ว 1 หน้ากลับมาใช้ใหม่หรือไม่ (2 หน้า) มีค่าเฉลี่ย 1.16 ($SD = .45$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับพฤติกรรม
การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง
อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย	ระดับพฤติกรรม			\bar{X}	SD	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
	ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย				
1. ครอบครัวยุคของท่านมีการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้งออกจากกัน หรือไม่	251 (68.58)	114 (31.15)	1 (.27)	1.68	.47	ปฏิบัติ บางครั้ง	2
2. การทิ้งขยะเปียกจะต้องมีภาชนะรองรับเสมอ และมี การกำจัดขยะเปียก หรือไม่	103 (28.14)	254 (69.40)	9 (2.46)	1.26	.49	ปฏิบัติ บางครั้ง	3
3. ท่านมีการคัดแยกประเภท หลอดนื้อนและกระป๋องสเปรย์ ก่อนทิ้งลงในถังขยะ หรือไม่	41 (11.20)	208 (56.83)	117 (31.97)	.79	.62	ไม่ปฏิบัติ	4
4. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภท แบตเตอรี่โทรศัพท์ที่ทิ้งลงใน ถังขยะ หรือไม่	44 (12.02)	101 (27.60)	221 (60.38)	.52	.70	ไม่ปฏิบัติ	5
5. ท่านมีการคัดแยกขยะประเภท วัสดุพลาสติก ก่อนทิ้งลงใน ถังขยะหรือไม่	311 (84.97)	45 (12.30)	10 (2.73)	1.82	.45	ปฏิบัติ บางครั้ง	1
ภาพรวม				1.21	.33	ปฏิบัติ บางครั้ง	

จากตารางที่ 6 จำนวน คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย พบว่า ในภาพรวมของประชาชน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง มีค่าเฉลี่ย 1.21 ($SD = .33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

มีการคัดแยกขยะประเภทวัสดุพลาสติกก่อนทิ้งลงในถังขยะเป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง มีค่าเฉลี่ย 1.82 ($SD = .45$) รองลงมาครอบครัวยุคมีการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้งออกจากกัน มีค่าเฉลี่ย 1.68 ($SD = .47$) การทิ้งขยะเปียกจะต้องมีภาชนะรองรับเสมอและมีการกำจัด

ขณะเป็ยก มีค่าเฉลี่ย 1.26 ($SD = .49$) การคัดแยกประเภทหลอดน็อนและกระป๋องสเปรย์ ก่อนทึงลงในถังขยะ มีค่าเฉลี่ย .79 ($SD = .62$) และมีการคัดแยกขยะประเภทแบตเตอรี่โทรศัพท์ก่อนทึงลงในถังขยะ มีค่าเฉลี่ย .52 ($SD = .70$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเกี่ยวกับ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ในปัจจัยด้านภาพรวมต่าง ๆ

พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย	พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย			
	\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย	1.70	0.33	ปฏิบัติบางครั้ง	2
2. ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่	1.72	0.25	ปฏิบัติบางครั้ง	1
3. ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย	1.21	0.33	ปฏิบัติบางครั้ง	3
รวม	1.55	0.25	ปฏิบัติบางครั้ง	

จากตารางที่ 7 พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทองโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ($\bar{X} = 1.55, SD = 0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ($\bar{X} = 1.72, SD = 0.25$) รองลงมาอันดับสองคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ($\bar{X} = 1.70, SD = 0.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้าน การคัดแยกขยะมูลฝอย มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ($\bar{X} = 1.21, SD = 0.33$)

**ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว**

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
ในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>
ชาย	210	1.51	.24.	-3.68	.00
หญิง	156	1.60	24		

* $p < .05$

จากตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการจัดการขยะ
มูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามเพศพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน
มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน
แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
ในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	<i>SD</i>
ไม่เกิน 40 ปี	1.49	.23
41-60 ปี	1.60	.26
61 ปีขึ้นไป	1.52	.23
รวม	1.55	.25

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอายุพบว่า อายุ 41-60 ปี มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 1.60, SD = 0.26$) รองลงมา 61 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 1.52, SD = 0.23$) และไม่เกิน 40 ปี ($\bar{X} = 1.49, SD = 0.23$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทองจำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	2.00	.74	.37	6.33*	.00
ภายในกลุ่ม	363.00	21.26	.06		
รวม	365.00	22.00			

* $p < .05$

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง

อายุ	\bar{X}			
		ไม่เกิน 40 ปี	41-60 ปี	61 ปีขึ้นไป
		1.49	1.60	1.52
ไม่เกิน 40 ปี	1.49		-0.11*	-0.03
41-60 ปี	1.60			0.08*
61 ปีขึ้นไป	1.52			

* $p < .05$

จากตารางที่ 11 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD พบว่า ประชาชนที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจาก ประชาชนที่มีอายุ 41-60 ปี โดยประชาชนที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีพฤติกรรมการจัดการขยะน้อยกว่าอายุ 41-60 ปี ประชาชนที่มีอายุ 41-60 ปี มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป โดยประชาชนที่มีอายุ 41-60 ปี มีพฤติกรรมการจัดการขยะมากกว่าอายุ 61 ปีขึ้นไป

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	SD
ประถมศึกษาปีที่ 6	1.52	.25
มัธยมศึกษาปีที่ 3	1.68	.20
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.	1.50	.20
อนุปริญญา/ ปวส.	1.52	.28
ปริญญาตรีขึ้นไป	1.56	.23
รวม	1.55	.25

จากตารางที่ 12 ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 1.68, SD = 0.20$) รองลงมา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{X} = 1.56, SD = 0.23$), ระดับอนุปริญญา/ ปวส. ($\bar{X} = 1.52, SD = 0.28$), ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ($\bar{X} = 1.52, SD = 0.25$) และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช. ($\bar{X} = 1.50, SD = 0.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรม
การจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามระดับ
การศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	4.00	1.45	.36	6.39*	.00
ภายในกลุ่ม	361.00	20.55	.06		
รวม	365.00	22.00			

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับของ
พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามระดับ
การศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ต่างต่าง
กันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมจัดการ
ขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี
		ปีที่ 6	ปีที่ 3	ปีที่ 6/ ปวช.	ปวส.	ขึ้นไป
		1.52	1.68	1.50	1.52	1.56
ประถมศึกษาปีที่ 6	1.52		-16*	.01	-.01	-.04
มัธยมศึกษาปีที่ 3	1.68			.18*	.16*	.12
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ ปวช.	1.50				-.02	-.06
อนุปริญญา/ ปวส.	1.52					-.04
ปริญญาตรีขึ้นไป	1.56					

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการ
ทดสอบของ LSD พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรม
จัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจาก ประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีพฤติกรรมการจัดการขยะน้อยกว่า ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจาก ประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับอนุปริญญา/ ปวส. โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีพฤติกรรมการจัดการขยะมากกว่าระดับการศึกษาระดับอนุปริญญา/ ปวส.

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	<i>SD</i>
เกษตรกร	1.49	.24
ค้าขาย	1.68	.21
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	1.57	.20
นักเรียน/ นักศึกษา	1.45	.21
รับจ้างทั่วไป	1.45	.22
ว่างงาน	1.64	.21
รวม	1.55	.25

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพค้าขาย มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 1.68, SD = 0.21$) รองลงมา อาชีพว่างงาน ($\bar{X} = 1.64, SD = 0.21$), อาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 1.57, SD = 0.20$), อาชีพเกษตรกร ($\bar{X} = 1.49, SD = 0.24$), อาชีพรับจ้างทั่วไป ($\bar{X} = 1.45, SD = 0.22$) และอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา ($\bar{X} = 1.45, SD = 0.21$) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรม
การจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	5.00	3.07	.61	11.69*	.00
ภายในกลุ่ม	360.00	18.93	.05		
รวม	365.00	22.00			

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกร	ค้าขาย	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	นักเรียน/ นักศึกษา	รับจ้าง ทั่วไป	ว่างงาน
		1.49	1.68	1.57	1.45	1.45	1.64
เกษตรกร	1.49		-.19*	-.09	.04	.04	-.16
ค้าขาย	1.68			.11	.23*	.23*	.04
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	1.57				.13	.13	-.07
นักเรียน/ นักศึกษา	1.45					.00	-.20
รับจ้าง ทั่วไป	1.45						-.20
ว่างงาน	1.64						

* $p < .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจาก ประชาชนที่มี

อาชีพค้าขาย โดยประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีพฤติกรรมการจัดการขยะน้อยกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย

ประชาชนที่มีอาชีพ ค้าขาย มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนที่มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา และรับจ้างทั่วไป โดยประชาชนที่มีอาชีพ ค้าขาย มีพฤติกรรมการจัดการขยะมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา และรับจ้างทั่วไป

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ในครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามรายได้ในครัวเรือน

รายได้ในครัวเรือน	\bar{X}	<i>SD</i>
ต่ำกว่า 5000 บาท	1.55	.24
5,001-10,000 บาท	1.64	.22
10,001-20,000 บาท	1.49	.25
20,001 บาทขึ้นไป	1.50	.19
รวม	1.55	.25

จากตารางที่ 18 ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามรายได้ในครัวเรือน พบว่า 5,001-10,000 บาท มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 1.64$, $SD = 0.22$) รองลงมา ต่ำกว่า 5,000 บาท ($\bar{X} = 1.55$, $SD = 0.24$), 20,001 บาทขึ้นไป ($\bar{X} = 1.50$, $SD = 0.19$) และ 10,001-20,000 บาท ($\bar{X} = 1.49$, $SD = 0.25$) ตามลำดับ

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรม
การจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามรายได้
ในครัวเรือน

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	3.00	1.61	.54	9.55*	.00
ภายในกลุ่ม	362.00	20.39	.06		
รวม	365.00	22.00			

* $p < .05$

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับ
ของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามรายได้
ในครัวเรือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ในครัวเรือน ต่างกันมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย
แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมจัดการ
ขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง

รายได้ในครัวเรือน	\bar{X}	ต่ำกว่า	5,001-	10,001-	20,001
		5,000	10,000	20,000	ขึ้นไป
		1.55	1.64	1.49	1.50
ต่ำกว่า 5,000	1.55		-.84*	.06	.06
5,001-10,000	1.64			.14*	.14*
10,001-20,000	1.49				-.01
20,001 ขึ้นไป	1.50				

* $p < .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD
พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจาก

ประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท โดยประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีพฤติกรรมการจัดการขยะน้อยกว่า ประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท

ประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป โดยประชาชนที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท มีพฤติกรรมการจัดการขยะมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท และ 20,001 บาทขึ้นไป

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตาม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	\bar{X}	<i>SD</i>
1-3 คน	1.60	.19
4-6 คน	1.54	.27
มากกว่า 6 คน	1.44	.25
รวม	1.55	.25

จากตารางที่ 21 ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า จำนวนสมาชิก 1-3 คน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอันดับหนึ่ง ($\bar{X} = 1.60, SD = 0.19$) รองลงมา จำนวนสมาชิก 4-6 คน ($\bar{X} = 1.54, SD = 0.27$) และมากกว่า 6 คน ($\bar{X} = 1.44, SD = 0.25$) ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับพฤติกรรม
การจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามจำนวน
สมาชิกในครัวเรือน

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
ระหว่างกลุ่ม	2.00	.87	.43	7.43*	.00
ภายในกลุ่ม	363.00	21.13	.06		
รวม	365.00	22.00			

* $p < .05$

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระดับ
ของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง จำแนกตามจำนวน
สมาชิกในครัวเรือนครัวเรือน พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ต่างกันมีพฤติกรรม
การจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมจัดการ
ขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง

จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน	\bar{X}	1-3 คน	4-6 คน	มากกว่า 6 คน
		1.60	1.54	1.44
1-3 คน	1.60		.05	.15*
4-6 คน	1.54			.10*
มากกว่า 6 คน	1.44			

* $p < .05$

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD
พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแตกต่าง
จากประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน โดยประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน
1-3 คน มีพฤติกรรมจัดการขยะน้อยกว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน

ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจากประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน โดยประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 มีพฤติกรรมการจัดการขยะมากกว่าประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน

ตารางที่ 24 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีรายได้ในครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
6. ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ประการที่สองเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ รายได้ในครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างคือ ครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 366 ครัวเรือน โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และใช้ t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างที่มีตัวแปร 2 ตัวแปร และใช้ One-way ANOVA ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป รวมทั้งเมื่อมีความแตกต่างในรายคู่ใช้สูตรแบบ LSD ในการดูความแตกต่าง

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง มีอายุ ระหว่าง 61 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยที่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชน มีระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมต่าง ๆ อันดับแรก คือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะ มูลฝอย และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

เพศ พบว่า ประชาชนเพศหญิงและเพศชายมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

รายได้ในครัวเรือนต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายดังนี้

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง ใช้แบบ 5R โดยมีความสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2552) ได้เสนอวิธีการจัดการขยะมูลฝอย และแบ่งได้ 5 ข้อ (5R) ได้แก่ การลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reduce) การนำมาใช้ซ้ำ (Reuse) การนำมาซ่อมแซม (Repair) การแปรสภาพและหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) การหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดมลพิษ (Reject)

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเทศบาลตำบลวังทอง ในภาพรวมด้านต่าง ๆ พบว่า โดยภาพรวมของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปฏิบัติ บางครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฐิติรัตน์ ชิตภิมรรรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่าพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบล เสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ราชด้านทั้ง 3 ด้านอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการลดปริมาณขยะและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชัยชนะ สงคำ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมมีพฤติกรรม

การจัดการขยะมูลฝอยมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง มีระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชัยชนะ สงคำ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งขัดแย้งกับกับผลงานวิจัยของสุภาพร ศรีงาม (2552) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบล ดอนหัวฬ่อ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยรวมมีระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านที่ 1 พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย โดยภาพรวมระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่ 2 พฤติกรรมด้านการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ โดยภาพรวมระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก และด้านที่ 3 พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยในภาพรวมระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง มีระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกิตติ วิชาวงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทราฉะเชิงเทรา โดยรวมมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยเหมาะสมสูงเป็นอันดับแรกคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะ มูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของสมหญิง นุชปาน (2553) ได้ศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเทศบาลตำบลบางทรายอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยรวมมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยค่อนข้างไม่เหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยดีที่สุดคือด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reuse) ครั้วเรือนเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวรและมีอายุการใช้งานนาน และซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill) เพื่อลดปริมาณขยะรองลงมาคือ ด้านการนำมาใช้ซ้ำ (Reuse) ครั้วเรือนมีการนำกระดาษที่เหลือมาใช้ทำกระดาษ โน้ต และนำขวดน้ำหวานหรือขวดแก้วอื่นที่ใส่แล้ว นำมาบรรจุน้ำดื่ม

ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง มีระดับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้งซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย

ของชัยชนะ สงดำ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งขัดแย้งกับ ผลงานวิจัยของกิตติ วิชาวงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอเปล่งยาว จังหวัดยะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอเปล่งยาว จังหวัดยะเชิงเทรา โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

เปรียบเทียบความแตกต่าง ของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ในเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ในครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกิตติ วิชาวงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอเปล่งยาว จังหวัดยะเชิงเทรา

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอเปล่งยาว จังหวัดยะเชิงเทรา พบว่าประชาชน ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมหญิง นุชปาน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า อายุ ต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทรายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวลัยพร สกุกพอง (2551) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง พบว่า อายุ ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฐิติรัตน์ ธิติภมรรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรม

ของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฐิติรัตน์ ชิตภมรรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลเสม็ดแตกต่างกัน

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฐิติรัตน์ ชิตภมรรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า อาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ประชาชนที่มีรายได้ในครัวเรือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฐิติรัตน์ ชิตภมรรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า รายได้ในครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมหญิง นุชปาน (2553) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของขงวลัยพร สกุลทอง (2551) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนนทพร มณีรัตน์ (2551) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน มีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า พฤติกรรมการจัดการ

ขยะมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย พบว่า ประชาชนเลือกใช้สินค้าผลิตภัณฑ์ชนิดเดิม เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาดและถ่านไฟฉายชนิดชาร์ตใหม่ เป็นอันดับสุดท้ายจึงเสนอให้จัดทำโครงการหรือรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเลือกใช้สินค้าผลิตภัณฑ์ชนิดเดิม เพื่อลดจำนวนขยะมูลฝอย
2. ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ พบว่า ประชาชนเลือกนำกระดาษที่ใช้แล้ว 1 หน้า กลับมาใช้ใหม่เป็นอันดับสุดท้ายจึงเสนอให้จัดทำโครงการหรือกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนใช้สินค้าที่สามารถใช้ซ้ำหลาย ๆ ครั้งก่อนจะทิ้งหรือเลือกใช้สินค้าที่สามารถส่งคืนได้
3. ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย พบว่า ประชาชนมีการคัดแยกขยะประเภทแบตเตอรี่ โทรศัพท์ก่อนทิ้งลงในถังขยะเป็นอันดับสุดท้าย จึงเสนอให้จัด โครงการหรือกิจกรรมสำหรับให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์ และโทษของขยะแต่ละเป็นเภท วิธีการคัดแยกขยะ และขยะประเภทใดก่อให้เกิดรายได้กับครอบครัว
4. เทศบาลควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในด้านต่าง ๆ โดยสื่อประชาสัมพันธ์เช่นเสียงตามสาย เอกสารแผ่นพับหรือป้าย เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงประโยชน์ในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง
5. เทศบาลควรมีการส่งเสริมและจัดกิจกรรม/ โครงการ เพื่อให้ประชาชนเกิดความร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอยเปียกและขยะแห้งก่อนนำไปทิ้ง
6. เทศบาลควรมีการอบรมให้ความรู้ ส่งเสริม และสร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง เพื่อช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น
7. เทศบาลควรจัดหาถังขยะและกำหนดจุดที่ตั้งให้มากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน สำหรับใส่ขยะอันตราย เพื่อจะได้แยกเป็นสัดส่วนไว้เฉพาะและสะดวกต่อการนำไปกำจัด
8. เทศบาลควรจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ของตนเอง เช่น ตั้งเป็นคณะกรรมการดูแลในเรื่องการจัดการขยะในชุมชน หรือหมู่บ้านต่าง ๆ
9. เทศบาลควรจัดทำโครงการหรือจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก เพื่อลดจำนวนขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ทั้ง 3 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ้างครั้ง แต่ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย มีระดับพฤติกรรมอยู่ในอันดับสุดท้าย ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการพัฒนาในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลอื่น ๆ และนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบเพื่อให้ได้ภาพรวมของพฤติกรรมประชาชน
2. ควรมีการศึกษาวิธีการจัดการขยะ โดยใช้เตาเผาขยะแบบลดมลพิษ เพื่อเป็นทางเลือกในการจัดการขยะในระยะยาว
3. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยวิธีการสัมภาษณ์ความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการทำงาน

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2547). การจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร. ใน *คู่มือสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2547). *ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะมูลฝอย สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2551). *คู่มือแนวทางการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยชุมชน สำหรับอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977).
- กรมควบคุมมลพิษ. (2551). *คู่มือประชาชน เพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยชุมชน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ซี.ซี.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2554). *ข้อมูลปริมาณมูลฝอยของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2555). *แผนการจัดการมลพิษ พ.ศ.2555-2559*. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและประเมินผลกรมควบคุมมลพิษ.
- กรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม. (2545). *การจัดการขยะมูลฝอย*. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.deqp.go.th/>
- กิตติ วิชาวงศ์. (2554). *พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลทุ่งสะเดา ตำบลวังเย็น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจรจา นุเมฆ และพลวัฒน์ ประพัฒน์ทอง. (2554). *แนวทางการเสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเวียงเทิง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ชัยชนะ สงคำ. (2554). *พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชัยพร แพภิรมย์รัตน์. (2552). พฤติกรรมการคัดแยกและแนวทางการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนชุมชนบ้านซากแก้วเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตติรัตน์ ชิตกมรัตน์. (2552). พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดิเรกฤทธิ์ ทะกาญจน์. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมสำหรับเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, คณะรัฐศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เทศบาลตำบลวังทอง. (2557). แผนพัฒนาเทศบาลตำบลวังทอง แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2558-2560). สระแก้ว: งานวิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว.
- ธงชัย ทองที. (2553). สภาพปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ชนกฤต บวกขุนทด. (2553). การศึกษารูปแบบการจัดการการจัดเก็บขยะชุมชน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา, สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- นันทพร มณีรัตน์. (2551). การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสารคาม.
- ปภาวิน เถิดขุนทด. (2554). พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

- ประเมษฐ ห่วงมิตร. (2550). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเขตลาดพร้าว กทม.* ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรีดา เข้มเจริญวงศ์. (2531). *การจัดการขยะมูลฝอย*. ขอนแก่น: คณะสาธาณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พิภัทร แสงสินธุสร. (2549). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนคร ภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต.* ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรทิพย์ บุญเพ็ญ. (2555). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล เกาะช้าง อำเภอกะชัง จังหวัดตราด.* ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณภา สุรพันธ์พิทักษ์. (2540). *การสร้างและการทดสอบใช้หลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องมลพิษจากขยะมูลฝอย สำหรับครูระดับประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รุ่งกิจ บูรณ์เจริญ. (2554). *การจัดการขยะฐานศูนย์: กรณีศึกษาโรงเรียนจอมพระประชาสวรรค์ อำเภोजอมพระ จังหวัดสุรินทร์.* วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รุ่งอรุณ วงษ์อินทร์. (2556). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาล เมืองอ่างศิลา อำเภอมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี.* ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). *พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (แก้ไขฉบับที่ 2).* กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- วลัยพร สกุดทอง. (2551). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง มาบตาพุด จังหวัดระยอง.* ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันชัย มีชาติ. (2548). *พฤติกรรมกรรมการบริหาร.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมหญิง นุชปาน. (2553). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล บางทราย อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี.* ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สินีนานู ชื่นบาน. (2556). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเทศบาล ตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาพร ศรีงาม. (2552). พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาล ตำบลคอนหัวพ้อ ตำบลคอนหัวพ้อ อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. (2552). รายงานประจำปี 2552 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaihealth.or.th/>
- อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. (2547). กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล วังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการลดปริมาณขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง ตลอดจนพฤติกรรมของประชาชนเพื่อลดปริมาณขยะให้เหลือน้อยลงแต่ต้องเป็นขยะที่ไม่สามารถนำใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงเท่านั้นที่จะต้องถูกกำจัดโดยเทศบาลตำบลวังทองเพื่อลดมลพิษ มลภาวะ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และการเมือง และเป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวังทอง ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามโดยไม่จำเป็นต้องลงชื่อในแบบสอบถามนี้ ซึ่งคำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ ไม่มีผลใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม เพียงเพื่อใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ดังนั้น จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ

การศึกษานี้จะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งสำหรับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามนี้ใช้ 1 ฉบับ ต่อ 1 คน ให้เขียนเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ถูกต้อง หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง สำหรับตัวท่านมากที่สุด

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

นัฐภััสสร ทองไทย

นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย หน้าข้อความตามความเป็นจริง สำหรับตัวท่าน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุปี

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษาปีที่ 6	☐ 2. มัธยมศึกษาปีที่ 3
☐ 3. มัธยมศึกษาปีที่ 6 /ปวช.	☐ 4. อนุปริญญา/ปวส.
☐ 5. ปริญญาตรีขึ้นไป	

4. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกร	☐ 2. ค้าขาย
☐ 3. รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	☐ 4. นักเรียน/ นักศึกษา
☐ 5. รับจ้างทั่วไป	☐ 6.ว่างงาน
☐ 7. อื่น ๆ (ระบุ).....	

5. รายได้ในครัวเรือน

☐ 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 2. 5,001-10,000 บาท
☐ 3. 10,001-20,000 บาท	☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป

6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

☐ 1. 1-3 คน	☐ 2. 4-6 คน
☐ 3. มากกว่า 6 คน	

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล

ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่กำหนดให้ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ค่าคะแนนในแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

2 หมายถึง ระดับปฏิบัติประจำ

1 หมายถึง ระดับปฏิบัติบางครั้ง

0 หมายถึง ระดับไม่เคยปฏิบัติ

ข้อ	คำถาม	ระดับพฤติกรรม		
		ประจำ (2)	บางครั้ง (1)	ไม่เคย (0)
1	ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ท่านเลือกใช้สินค้าผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำ ความสะอาดและถ่านไฟฉายชนิดชาร์ตใหม่			
2	ท่านใช้บรรจุภาชนะแทนบรรจุภัณฑ์หรือ ภาชนะอื่นที่ย่อยสลายง่าย หรือไม่ เช่น ปิ่นโต			
3	ท่านลดการใช้โฟมและถุงพลาสติก มาใช้ แทนภาชนะอื่นที่ย่อยสลายง่ายเพื่อลดขยะ หรือไม่			
4	ท่านใช้ผ้าเช็ดหน้า แทนกระดาษทิชชู หรือไม่			
5	ท่านเลือกซื้อสินค้าชนิดเติม เพื่อลดปริมาณ ขยะมูลฝอยหรือไม่			

ข้อ	คำถาม	ระดับพฤติกรรม		
		ประจำ (2)	บางครั้ง (1)	ไม่เคย (0)
1	ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ท่านนำกระดาษที่ใช้แล้ว 1 หน้ากลับมาใช้ใหม่หรือไม่ (2 หน้า)			
2	ขยะประเภทขวดพลาสติกหรือขวดแก้ว ท่านนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่หรือไม่			
3	ขยะที่เป็นวัสดุประเภทโลหะ ท่านเก็บไว้ขาย หรือนำกลับมาใช้ประโยชน์อีกหรือไม่			
4	ท่านเก็บถุงพลาสติกที่ยังใช้งานได้ นำกลับมา ใช้ใหม่ได้อีก หรือไม่			
5	วัสดุประเภทไม้ ท่านนำกลับมาใช้งานใหม่ได้อีก หรือไม่			
6	ขยะประเภทกล่องกระดาษหรือหนังสือพิมพ์ ท่านเก็บไว้ขายหรือนำกลับมาไว้ใช้งานอีกหรือไม่			
1	ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ครอบครัวของท่านมีการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้ง ออกจากกัน หรือไม่			
2	การทิ้งขยะเปียกจะต้องมีภาชนะรองรับเสมอ และมีการกำจัดขยะเปียก หรือไม่			
3	ท่านมีการคัดแยกประเภทหลอดนีออนและ กระป๋องสเปรย์ ก่อนทิ้งลงในถังขยะ หรือไม่			
4	ท่านมีการคัดแยกขยะประเภทแบตเตอรี่โทรศัพท์ ก่อนทิ้งลงในถังขยะ หรือไม่			
5	ท่านมีการคัดแยกขยะประเภทวัสดุพลาสติก ก่อนทิ้งลงในถังขยะหรือไม่			

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม